

ARTISANAZI

PUBLICAȚIE A ELEVILOR LICEULUI „UNIREA” FOCSANI
FONDATA ÎN 1912

ANUL X — NR. 76-77-78 (SERIE NOUA) APRILIE—IUNIE 1981

ÎN NUMĂRUL VIITOR

● ANIVERSARI

George Bacovia — 100

Eugen Lovinescu — 100

● ANCHETA „REVISTEI NOASTRE“

Locul limbii și literaturii române
în școală (Participă : scriitori, cadre di-
dactice din învățămîntul universitar, liceal
și gimnazial, părinți și elevi)

● STORIE LOCALĂ

Primele instituții de învățămînt
din Focșani

● OAMENI DE SEAMA
FOCȘĂNENI

Nicolae Longinescu

REVISTA NOASTRĂ

PUBLICAȚIE A ELEVILOR LICEULUI „UNIREA” DIN FOCȘANI,
FONDATA ÎN 1912,

DISTINSĂ, ÎN CADRUL CONCURSULUI NAȚIONAL
AL PRESEI ȘCOLARE, CU PREMIUL I, ÎN 1978,
ȘI CU „PREMIUL SPECIAL AL JURIULUI
PENTRU CEA MAI BUNĂ REVISTĂ ȘCOLARĂ DIN ȚARĂ”, ÎN 1979

Fondator : prof. **Dimitrie PAPADOPOL**

Coordonator : prof. **Petrache DIMA**

UN DRUM

Eveniment de însemnătate istorică, crearea P.C.R. a marcat o etapă superioară, atît pe plan politic și ideologic cit și organizatoric în mișcarea revoluționară din România, a dat un puternic impuls luptelor politice și sociale desfășurate de masele largi populare din țara noastră.

Între anii 1921 — 1924, desfășurîndu-și activitatea în condiții legale, P.C.R. și-a concentrat atenția îndeosebi asupra întăririi organizatorice și definirii liniei sale politice generale. Odată cu scoaterea sa în afara legii, în 1924, în condițiile de opresiune și teroare ale ilegalității, activitatea sa de cristalizare a liniei generale în concordanță cu situația din România a fost îngreunată de neînțelegerea și necunoașterea aprofundată a realităților social-politice ale țării, de către unii cetățeni ai altor state, aflați în conducerea partidului.

În condițiile creșterii pericolului fascist și intensificării în țară a activității organizațiilor legionare, P.C.R. își sporește eforturile pentru unirea forțelor democratice antifasciste, pentru apărarea intereselor maselor populare și libertăților democratice împotriva fascismului, împotriva războiului. Măsurile antidemocratice ale cercurilor guvernante au dus la instaurarea dictaturii, au deschis calea fascismului și aruncării țării în brațele Germaniei naziste. Pe plan internațional, intensificarea pregătirii de război, creșterea agresivității germane și politica de cedare în fața hitlerismului au avut rezultate dezastruoase pentru independența popoarelor și cauza păcii.

În anii 1939 — 1940, se intensifică mișcarea împotriva fascismului, împotriva organizației teroriste legionare „Garda de fier“, împotriva atitudinii agresive antisovietice a țărilor revizioniste, culminînd cu puternica demonstrație de la 1 mai 1939, în organizarea și desfășurarea căreia un rol important l-a avut tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Înfăptuirea insurecției naționale antifasciste și antiimperialiste de la 23 August 1944, prin care s-a realizat răsturnarea dictaturii militaro-fasciste și trecerea țării noastre alături de Uniunea Sovietică și coaliția antihitleristă, a marcat un moment hotărîtor în dezvoltarea țării pe un drum nou, începutul revoluției de eliberare socială și națională și a dovedit țaria și capacitatea partidului de organizare și unire a tuturor forțelor democratice și patriotice, justetea politicii sale.

Imediat după victoria istorică de la 23 August 1944, partidul a trecut la reorganizarea pe baze noi, în condiții legale, a activității sale și a altor organizații democratice, asigurîndu-se astfel condițiile organizatorice și politice pentru intensificarea luptei în vederea transformărilor democratice. Aceasta a făcut posibil ca la 6 martie 1945 să fie instaurat primul guvern democratic — cu pronunțat caracter muncitoresc — mărturie a largii colaborări a forțelor dornice de profunde transformări revoluționare, sociale și politice.

În orientarea activității comuniștilor și a forțelor democratice din țară, un rol important l-a avut Conferința Națională a P.C.R. din octombrie 1945, care a făcut bilanțul succeselor istorice obținute de partid în lupta revoluționară și a trasat liniile directe ale activității viitoare, indicînd ca obiectiv principal pentru asigurarea progresului societății trecerea la industrializarea țării. Totodată, Conferința Națională a elaborat programul transformărilor democratice ce se impuneau și a trasat sarcina întăririi continue a unității politice, ideologice și organizatorice a partidului, hotărîrile conferinței avînd o deosebită importanță pentru desfășurarea marilor bătălii de clasă ce au urmat.

Odată cu înlăturarea monarhiei și proclamarea Republicii, la 30 decembrie 1947, instaurîndu-se regimul de democrație populară, s-a început făurirea societății socialiste

GLORIOS

„Mărețele realizări obținute de pororul nostru, sub conducerea Partidului Comunist Român, în edificarea noii orînduirii, în dezvoltarea în ritm înalt a industriei și agriculturii, în înflorirea științei și culturii, în creșterea bunăstării materiale și spirituale sînt mărturia grăitoare a superiorității socialismului, a forței creatoare a unui popor deplin stăpîn pe destinele sale, care își iăurește în mod conștient viitorul”.

(„Programul P.C.R. de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și de înaintare a României spre comunism”).

în România, creîndu-se în economie proprietatea socialistă a întregului popor prin naționalizarea industriei, băncilor, transporturilor și comerțului.

Un obiectiv central al luptei revoluționare a partidului — refacerea și întărirea unității politice, ideologice și organizatorice a clasei muncitoare — s-a realizat prin unificarea Partidului Comunist Român cu Partidul Social — Democrat, punîndu-se capăt sciziunii din mișcarea revoluționară de la noi și asigurîndu-se forța politică și organizatorică necesară conducerii opere complexe de făurire a noii orînduirii sociale în România. Plenara Comitetului Central din martie 1949 a subliniat necesitatea organizării pe baze socialiste a agriculturii și a hotărît cooperativizarea și înființarea sectorului de stat în agricultură, moment de importanță covârșitoare în dezvoltarea socialistă a țării. Partidul a organizat și condus refacerea economică a țării, creșterea producției, ceea ce a creat premisele trecerii la organizarea și conducerea planificată a economiei, pentru făurirea bazei tehnico-materiale a socialismului. Partidul a pus în centrul politicii sale industrializarea socialistă a țării, singura cale ce permitea ridicarea nivelului de trai al poporului, dezvoltarea multilaterală a societății, asigurarea independenței și suveranității naționale.

Odată cu Congresul al IX-lea al partidului, în 1965, cu adoptarea noii Constituții și proclamarea Republicii Socialiste România începe cea mai înfloritoare perioadă numită pe bună dreptate epoca Ceaușescu.

În acești ani s-a acordat o atenție sporită creării unor ramuri industriale moderne și înfăptuirii prevederilor creșterii nivelului de trai material și spiritual al întregului popor. Realizarea cu succes a obiectivelor perioadei 1966—1970 și sporirea capacității organizatorice și politice a partidului, a rolului său de forță politică conducătoare a națiunii, au creat premisele trecerii la o nouă etapă, cea a făuririi societății socialiste multilateral-dezvoltate, obiectiv stabilit de Congresul al X-lea al P.C.R.

Congresul al XII-lea, noul cincinal 1981—1985 deschid noi perspective în amplul proces de edificare a României socialiste. În fața partidului, a tuturor oamenilor muncii se află acum sarcina trecerii la importante mutații de ordin calitativ în toate domeniile vieții economico-sociale, accentuarea laturii intensive a dezvoltării și valorificarea la o cotă superioară a întregului potențial material și uman al țării.

După 6 decenii de la Congresul din mai 1921, reunind în rîndurile sale peste 3 000 000 de membri, partidul reprezintă astăzi centrul vital al societății noastre, în jurul căruia s-a consolidat puternic unitatea social-politică și ideologică a întregii națiuni, politica clarvăzătoare promovată fiind o garanție a construirii noii Români. Succesele politicii interne și externe, politica principială și constructivă, de pace și largă colaborare internațională promovată de P.C.R., de secretarul său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu au făcut ca România să se bucure astăzi de un prestigiu internațional fără precedent în întreaga sa istorie. Marile realizări ale poporului nostru demonstrează justetea politicii Partidului Comunist Român, care aplică principiile socialismului științific corespunzător realităților interne.

La gloriosul jubileu, clasa muncitoare din România, întregul popor se pot mindri că au în Partidul Comunist Român un conducător revoluționar încercat, al cărui singur scop îl constituie apărarea neabătută a intereselor celor ce muncesc, împlinirea celor mai arzătoare aspirații de libertate și progres ale națiunii noastre, a idealurilor sale de bunăstare și fericire.

Costică VLASE,
clasa a XII-a A

Poetul eternității noastre

de prof. univ. dr. ION DODU BĂLAN

Centenarul nașterii marelui poet Octavian Goga (1 aprilie 1881 — 7 mai 1938) n-a adus, din nefericire, noțiuni deosebite în ceea ce privește viața și opera aceluia ce a fost caracterizat ca „poetul pătimirii noastre” și care ar merita să fie numit **poetul eternității noastre**, pentru că e un poet național în toată puterea cuvintului și ne-a exprimat, profund și expresiv, așa cum înaintea lui ne mai exprimase numai Eminescu. Ba mai mult, s-a putut remarca o anume încrîncenare, un anume recul, față de pozițiile deja cucerite în universul poetului care nu s-a vrut niciodată „canar de colivie”, ci vultur al orizonturilor noastre spirituale, deschizător de drumuri noi, Tirteu al cîntecelor fără țară. Firește, această înăcreală estetizantă cu ifose cosmopolite, această goană după noduri în papură și pete în soare e o meteahnă numai a criticii literare, a unor anumiți critici „principiali de conjunctură”, ea nu are nimic de a face cu poziția marelui de iubitori ai liricii lui Goga sau cu atitudinea științifică, marxist-leninistă față de autori și opere cu poziții contradictorii.

Dar centenarul Goga durează tot anul și timpul nu e trecut pentru ca exegezele noi să apară, pentru ca puncte de vedere inedite, lecturi originale ale poeziei și publicisticii gogiene să ne descopere universuri noi în lumea acestor creații de o necunoscută originalitate. Pentru că opera lui Octavian Goga va trebui cercetată în toate reliefulurile ei, în profunzimi, spre straturile cele mai adînci ale textului și atunci se va vedea că el nu este cum s-a spus, numai poetul pătimirii

noastre, poetul satului transilvănean dintr-un anumit moment social — istoric, poetul dezrădăcinării, al clăcășilor și al idealurilor de unire, ci poetul eternității noastre ca ființă națională, poetul omeniei și al dorului, al eternului omenesc, descifrat dintr-o viziune românească a lumii. De aceea, ca și după apariția poeziilor lui Eminescu și după apariția versurilor lui Goga, românii și-au adăugat sufletului lor tradițional sporul de sensibilitate și de expresivitate pe care l-a împrumutat limbii române perso-

nalitatea lirică atât de distinctă a poetului de la Rășinari.

Cine a citit măcar o dată poeziile lui O. Goga nu va mai putea să-și amintească satul natal, părinții, vecinii, copilăria, fioria primei iubiri, ori ai morții, casa părintească, senzația dezrădăcinării, tulburarea comuniunii cu natura și istoria neamului, fără participarea lirică a lui O. Goga, fără ca să nu simți în adîncul cuvintelor vocea originală, inecată-n lacrimi sau amestecată cu tunete a poetului vaticinar

și tribun.

Fiind legată de probleme politice la ordinea zilei, de frămîntări sociale și naționale pe care istoria, lupta eroică a poporului român le-a rezolvat pentru totdeauna, poeziei lui Goga i s-a prezis de unii critici că va cădea în desuetudine și uitare. Eroare!

Dezmintirea a dat-o scurgerea vremii, cele opt decenii care i-au consolidat gloria literară. Căci Goga a reușit, ca nimeni altul, să integreze clipa trecătoare, problemele momentului social-istoric în eternitatea universului nostru sufletesc.

București, 1 mai 1981

Octavian GOGA

— inedit —

OCTAVIAN GOGA — 100

Aniversarea centenarului nașterii lui Octavian Goga a prilejuit redimensionarea personalității și operei poetului „cîntării pămîntului nostru”, cum îl numea entuziast, într-un articol publicat în 1905 în coloanele ziarului „Românul” din Arad, gazetarul și militantul politic progresist Vasile Godeș (1862—1934), salutînd apariția volumului de „Poezii”.

Din arhiva Octavian Goga, conservată la Biblioteca Academiei R.S.R., Cabinetul de manuscrise și corespondență, am reținut carnetul manuscris II 71, în care la p. 70, există niște versuri inedite, adresate de poet soției sale, Veturia Goga (1883—1979) scrise probabil în 1925.

Din aceste versuri răzbate cu deosebire puternica pasiune sufletească ce a animat simțămintele celor doi, înalta lor comuniune de idealuri, fiorul sincer al încrederii și prețuirii reciproce, în acordul de sonet din care nu lipsesc tonalitățile elegiace:

Subt zîmb albu al mîinătății
Unde-ai închis în seamp noroc,
Cu slovele muiate în foc
Ți-ai scris trobarele iubirii...
Eu te iubesc - și sînteu sîrce
Ți sînt chemările de dor
Ca fulgere ce cad în sbor
Spre tîrziu al vechii de mîinătății

Adăugăm, de asemenea, aceluiași prilej aniversar, o ipostază fotografică inedită a lui Octavian Goga, datînd din 1915 și reprezentîndu-l pe poet la București, în postura unui veritabil Hamlet autohton, care, purtînd în dreapta craniul lui Joryk își formulează (a cita oară?) celebra întrebare: „A fi sau a nu fi?”

Materialele reproduse mai sus se vor un modest omagiu adus memoriei poetului despre care Ion Pillat scrie: „Goga rămîne în poezia română glasul inspirat al Ardealului nostru”.

Marius POP
Ploiești

Rinduri autobiografice mă ajută să-mi imaginez Crăciunelul — de — Sus de la sfârșitul veacului trecut: „Copilăria o petreceam la Rășinari și Crăciunel unde aveam o verișoară.

Poezia cîmpenească, plîngerile foștilor iobagi, mulțumirea plugarilor și truda clăcașilor mi s-au furisat în suflet acolo la țară, în satul de pe Tîrnave, cu oameni buni și cu vin bun, unde e o atmosferă de basm și superstiții și serile de vară sînt mai calde, parfumate de busuioc și tămîiță“.

La căminul cultural din sat, foarte multă lume. Sala împodobită cu covoare și scoarțe populare. M-a nemulțumit însă faptul că nu era un tablou al celui evocat și a cărui respectată amintire a adunat atîția săteni din Crăciunelul — de — Sus. Regretatul poet Radu Brateș le-a vorbit cald și inspirat despre Goga, iar subsemnatul am arătat cîteva aspecte din viața satului ardelean în opera poetului. Oricît am fi vrut altfel, cuvîntările noastre aveau un aer didacticist. După ce am sfîrșit expunerile, s-a petrecut literalmente revelația acelei șezători literare. Un țaran, care era mai aproape de bătrînețe, cu un sărbătorec costum național, s-a urcat pe scenă, s-a prezentat: **Chirion Goga**, nepotul poetului, și și-a cerut voie să recite poezii de O. Goga. Și eu și poetul Radu Brateș îl priveam cu neîncredere, dar după primele acorduri din **Casa noastră**, am ascultat cu atenție. Ne așteptam la o recitare banală și mecanică, fără participare emotivă, și, dintr-o dată, aud o voce plină, grossă, cu sușuri și coborîșuri de intensitate, ce-mi aminteau de recităriile lui Călinescu care-ți dădeau convingerea că omul pătrunde adînc sensul poeziei și care în lectură sau recitare vrea să evidențieze și cadența muzicală a stihurilor. Lumea din sală îl cunoștea. Pentru cei de acolo nu era o surpriză. Dar pentru noi, uimirea s-a accentuat, atunci cînd ne-a declarat (nu mi s-a părut exagerată mîndrie de sine!), că știe pe dinafară toate poeziile lui Goga. Declarația m-a contrariat totuși. Și atunci, nu ca să-l dau de rușine, ci mai mult ca să mă conving de realitatea unui miracol, am început un sondaj: „Recită-ne din **Nol**, din **Dorința**, spune-ne **Plugarii**, recită-ne **Cîntecele despre Crîșma din Dealu-Mare**. Omul se conforma cu ușurința unui fapt obișnuit. Uneori

În satul copilăriei lui GOGA

se oprea din recitare și dădea explicații, referitoare la locul și oamenii Crăciunelului sfîrșitului de veac, ce-au trecut în poezia lui Goga: **Jupinul Barbă — Putredă**, **Iepure țiganul**, **pristăvelul Niculiță**, **Ida**, **melancolica fată a lui Barbă — Putredă**, **Ion Crîșmarul** au fost nume reținute de Goga în timpul copilăriei petrecute în satul de pe Tîrnave. Locul se poate recunoaște din prima strofă: „După plopi cu frunză rară/ Își desfăce luna sinul,/ Vede-arama numărîndu-și/ Barbă—Putredă, Jupinul“.

A urmat apoi un program de cîntece și poezii de Octavian Goga, pregătit de elevii școlii din sat. Am reținut ca un amănunt caracteristic mulțimea numelor de Goga. Cred că aproape jumătate din copiii care au recitat în acea seară erau anonimii autorului „Clăcașilor“. Apoi, la un pahar de vin bun — vorba lui Goga — am stat de vorbă cu sătenii și mai ales cu baclul **Chirion Goga**, țaranul adînc știutor al stihurilor cîntărețului „pătîmirii noastre“.

Ion BUZAȘI
Blaj

Ilustrație la poezia „Clăcașii“ de Octavian Goga, realizată de elevul
Vass Csaba — Tirgu Mureș

REPORTAJ

OCTAVIAN GOGA — 100

Pe drumurile
literare
ale țării (VIII)

Ulița copilăriei lui O. Goga

În prim-plan, Andrei Bucșan, nepotul scriitorului

RĂȘINARI

11 august 1978. De la Blaj, ne îndreptăm fulgerător spre Sibiu, în speranța să vizităm și muzeul „Bruckenthal”. N-avem noroc. E închis pentru restaurare. Așa că plecăm la Rășinari. Șoseaua este străjuită de copaci umbroși. În dreapta, lăsăm Muzeul tehnicii țărănești, cu gândul de a-l cerceta la întoarcere. Admirăm tunelul verde pe care-l fac arborii seculari, având tot timpul în minte descrierea cu care se deschide capitolul „O. Goga” din celebra „Istorie...” a lui G. Călinescu. În linii generale, peisajul este același, doar forfota mașinilor de tot felul înlocuiește scurgerea domoală a carelor de altădată. Foarte rar, apar și chipurile pitorești surprinse de ochiul magic al „divinului”. Nici casele nu și-au modificat linia arhitectonică. Aceeași însurire în lanț a clădirilor, aceleași ziduri masive, aceleași porți înalte, închise ermetic, aceleași școa-

OCTAVIAN GOGA — 100

la impunătoare, aceleași uliți înguste și pietruite, care dau spre riu. În spate, muntele etern închide acest original tablou. Din centrul satului, o luăm pe ulița copilăriei lui Octavian Goga. Trecem pe lângă oameni grăbiți, îmbrăcați peștiș, căutând casa cu placa memorială. O găsim, dar porțile sînt zăvorîte. Ne deschide, după un scurt dialog, Andrei Bucșan, nepotul de soră al scriitorului. El este actualul proprietar. Locuiește în București, iar aici își petrece vacanțele. Atunci pot și vizitatorii să pătrundă în acest cuib de unde și-a luat zborul în lume poetul „cîntării pămîntului nostru”.

Deosebit de amabilă, gazda răspunde la întrebările noastre, dîndu-ne prețioase informații. Astfel, aflăm că această casă a fost înălțată cu peste 300 de ani în urmă, că nu a suferit nici o modificare și că toate obiectele sînt autentice.

De jur împrejur, ziduri înalte. Parcă ne aflăm într-o mică cetate.

Interiorul te copleșește prin varietatea și valoarea exponatelor. Prin vechimea lor și modul în care sînt dispuse, creează atmosfera dintr-o epocă încărcată de legendă.

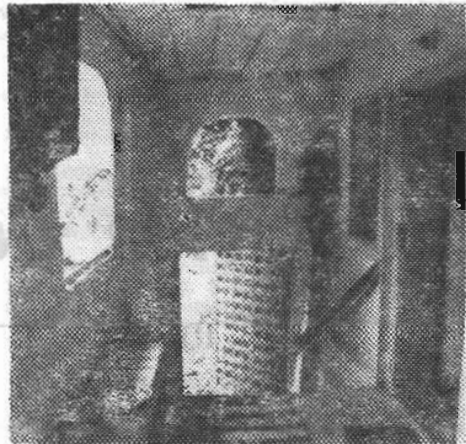
În sufragerie sînt lucruri de uz casnic; în dormitor mai există patul în care a dormit Eminescu, găzduit de bunicul lui Goga, preotul Bratu, în drumul său de la Blaj spre București; pe pereți sînt farfurii ardelenești și foarte multe fotografii înramate, multe dintre ele fiind ale poetului; dulapuri din lemn sculptat adăpostesc alte relicve.

Casa și lucrurile de la Rășinari n-au valoarea intrinsecă a celor de la Ciucea, însă te mișcă mai mult, pentru că aici este rădăcina.

Următorul popas: Scheii Brașovului.

- Gabriela MOISE, absolventă;
 Clement SATALA, absolvent;
 Ovidiu GROPER, clasa a XII-a A;
 Dan LAVRIC, clasa a XII-a A;
 Daniela PUPĂZĂ, clasa a XII-a A;
 Valentina DIMA, clasa a XI-a A;
 Gina MANOLACHE, clasa a XII-a
 (Liceul sanitar din Focșani)

Foto: Tiberiu DIMA, absolvent

Scara interioară

Octavian Goga

— inedit —

Scrisoarea pe care o încredințăm Revistei noastre ilustrează un episod din vasta corespondență a lui Octavian Goga, corespondență în curs de publicare la Editura „Minerva”. Cititorul va desluși din epistola ce urmează date de real interes în legătură cu revista Luceafărul, cu biografia poetului în ajunul apariției faimosului volum de Poezii, premiat de Academia Română, cu prietenia dintre acesta și Oct. C. Tăslăuanu, celălalt mentor al revistei. Ni se pare de priosos să mai adăugăm aici și alte considerații, în afara celor pe care le dăm în note. Scrisoarea în sine reprezintă o emoționantă introducere în lumea poetului și a poeziei românești de la începutul veacului, cu semnificații mai largi pentru mișcarea culturală și națională a românilor ardeleni.

Șt. LEMNY

Oct. C. Tăslăuanu către Octavian Goga

Redacția revistei literare
Luceafărul,

Budapesta, IV, Str. Zoldfa, nr. 7

Frate Goga,

1 mart. 1905

Stipendiul care-l primești tu e suficient ca să faci o cursă serioasă de un an. Informează-te exact de la specialiști care e cel mai bun sanator din lume sau care sînt cele mai bune. Și, apoi, pleacă acolo unde vei găsi oameni pricepuți în ale curei și unde se poate face o cură radicală. Ține dieta cea mai strictă și nu te mișca de-acolo pînă nu vei avea „piept de taur” și pînă nu te vei simți destul de tare ca să mă poți dovedi în trîntă. Lasă-le toate dracului: și poezie și citit și muleri și stele și flori și toate.

Dormi bine, mîncă și mai bine, fă plimbări, dacă va trebui 2-3 ani de zile. Ascultă-mă, puiful dragă. Pînă nu vei fi sănătos deplin sau pînă cînd nu vei crede tu că ești de oțel, nu-ți mai bate capul cu nimic. Părinții, desigur, încă te vor ajuta, eu de aici încă îți voi da cît se poate. Să grăbim apariția volumului³⁾. Asta poate să-ți aducă un venit care te pune în tălpi. Pe Ion⁴⁾ încă ia-l cu tine. El e bun tovarăș de recreație, de care mai cu seamă și el are lipsă.

Un lucru, te rog. Nu fi babă. Tu ești încă într-o vîrstă plîpîndă, cînd nici diavolul nu-și poate dălnui sălaş în moșia sănătății tale. Ești nervos; n-ai dus o viață tocmai regulată; dimpotrivă, ai făcut multe excese; ești prea sensibil, și atîta tot. De boală în adevăratul înțeles al cuvîntului nici vorbă nu e. Imi pare foarte bine că te-ai hotărît să faci o cură zdravănă. Asta îți va prinde bine mai tîrziu pe la vîrsta de 60-70 ani, cînd ne vom hîrjoni cu băbuțele noastre și ne vom fâli cu flăcăi zdraveni și lei-paralei.

Nu-ți închipui, prin urmare, că ești persecutat de cine știe ce boală și că comedia se sfîrșește așa curînd. Prin asta îți agravezi tu însuși situația. Autosugestia și ideea fixă că ești bolnav e cea mai periculoasă boală care, într-adevăr, poate avea urmări. Tu nu ești tulburat la judecată, nici nu ești croit din singe rău ca să nu te poți mintui de copilării de-astea. Pentru prima oară în viața mea simt cu adevărat durerile părerii de rău că nu sînt bogat. De-aș fi eu cu tine, n-ai grijă, c-așa creștin aș croi din feciorul lui Iosif⁵⁾, preotul. Încît s-ar minuna lumea. Românul nu poate fi bolnav, frate. Trăim de ieri, alaltăieri, cînd să ne fi îmbolnăvit? Așadar, fi om, nu papă lapte! Nu te mai tînguie cînd știi pozitiv că n-ai nimic. Într-un [an] de zile, cît am stat cu tine, puteam dar vedea ce fire porți.

Eu te-aș sfătui să nu vii acasă fiindcă aici n-ai liniște și ești mai expus la ispite. Du-te undeva, unde să trăiești numai pentru recreație. Alt gînd să n-ai.

Cu *Lucefărul* merge foarte bine. Toată lumea e uimită de progresul de care sîntem capabili. E adevărat că ne costă parale multe, dar cu toate acestea (intratele*) sînt destul de mărișoare. Dacă voi reuși să-l țin întreg anul la acest nivel,**) pe viitor avem cel puțin 1 500 abonați.

Astăzi îți trimit și poeziile tăiate. Vezi de le selectionează și le corectează, fiindcă asta nu-i rușine.

Lui Ion spune-i că Comșa⁶ nu-i aici. S-au dus toți deputații după ce s-a prorogată ședințele camerei.

Înainte de a pleca din Berlin, te rog îngrijește-te de niște ilustrații potrivite pentru numărul „Schiller”⁷ și trimite-mi-le împreună cu M[ariei] Popovici⁸ și, eventual, una, două de tine, dacă le ai gata⁹. Dacă vrei, vorbesc cu Birăuțiu¹⁰ să-ți editeze el *Tragedia omului*¹¹, să apară deodată cu volumul de poezii.

Eu am plănit un almanah teribil al poporului românesc, în care să fie reprezentat tot ce-i mai de seamă la neamul nostru. Îl editează Birăuțiu. Va apărea la toamnă. Tu și Ion faceți ceva potrivit. Altfel o să ne mai înțelegem.

E bugată vreme.

Servus și multă sănătate.

Oct. Tăslăuanu

Biblioteca Centrală Universitară „M. Eminescu”, Iași, Arh. 258-7

NOTE:

1. E vorba de bursa acordată poetului de Societatea „Transilvania” din București, pentru studii la Berlin și Paris pe timp de doi ani (1904—1906).

2. Ceea ce n-a mai fost posibil, tatăl său murind la 14 dec. 1905.

3. Octavian Goga, *Poezii*, Budapesta, Institutul tipografic și de editură „Lucefărul”, 1905.

4. Ioan Lupaș, istoricul, coleg de școală cu Octavian Goga. A beneficiat în același timp de o bursă similară a societății „Transilvania”, însoțindu-l pe poet la Berlin.

5. Iosif Goga.

6. Nicolae Comșa.

7. *Lucefărul*, nr. 9, 1 mai 1905.

8. Mariei Popovici i-au apărut la *LUCEAFĂRUL* în această perioadă mai multe poezii.

9. Lui O. Goga i-au apărut în acest timp poeziile:

Părăsiți, în *Lucefărul* nr. 6, 15 mart. 1905, p. 138; *Așteptare*, rev. cit. nr. 8, 15 apr. 1905 p. 167.

10. Dimitrie Birăuțiu, editor, tipograf și redactor.

11. *Tragedia omului* de Emeric Madách, publicată fragmentar în *Lucefărul* a apărut integral în volum abia în 1934.

* „veniturile”

** „nivel”

COLȚUL VECHILOR COLABORATORI

Pledoarie pentru â din a

Multe din rădăcinile ființei noastre
pornesc din colbul ridicat pe
cîmpiile dace

de cuceritorii latini.
Multe din speranțele noastre
pornesc din visele nerealizate
ale bunilor și străbunilor noștri —
Venind după aur și după albine,
romanii au îmbogățit Roma
cu roade și cu vocale.
Pentru că erau totuși cinstiți
față de istorie,
au înnobilit vocala a cu cușma
dacilor.

Un â rotund ca o pline,
a lui â din a
cît roata istoriei.
Dragii mei,
Dacă vrei să aflați istoria lui
â din a
studiați istoria României.
Iar mie, vă rog să-mi permiteți
să propun folosirea lui â din a,
atunci cînd e vorba
de a înțelege, a îndrăzni.
a învinge, a învăța
și de încrederea-n oameni.

Dincolo de cuvînte,
Cam acesta ar fi actul de naștere

Lt. Maricel D. POPA,
promoția 1974

DINTRE SUTE DE CATARGE

Școala

M-am pierdut, în școala mare,
Printre cărți și printre clase,
Printre largi laboratoare,
Printre filele întoarse.

Vintu-aleargă pe afară,
Infernal scîrșie-o poartă,
Școala e-o pustie gară
Rece, albă și înaltă.

Era liniște, în școală,
Și dormeau lungile holuri,
Eu citeam pierdut în sală,
Iar în bănci, erau doar goluri...

Florin TRIFAN,
clasa a XI-a,
Liceul nr. 4 — Focșani

Mă privea o tablă neagră,
Într-un colț, un trist burete,
Povestea o viață-ntreagă
Și vorbea cu un perete.

Mioritică

Și de-o îi să mor,
năpădit de dor,
și de gânduri multe,
umbrît de tristeți
între fași semeți
și-n foi de pîlin
sub un cer senin,
părăsit de lume
și uitat de nume;
avînd căpătîi
ziua cea dintîi;
avînd așternut
ziua ce-a trecut;
beat de înserare
cu dealu-n picioare;
învălit de noapte
de duhuri și șoapte
de greieri mărunți;
de răcori din munți;
în miros de rouă
și de iarbă nouă;
beat de dimineată
cu zorile-n față —
vîntul să mă poarte,
dincolo de moarte,
să am drum deschis
spre înalt și-abis
să am călăuză
a dorului spuză
și în nopți tîrzii
stelele făclii.

Tablou-fantezie

Grîul crește odată cu ființa mea
Și spicul își întinde brațele spre cer
Și cuprinde stelele
ca să facă o mare din ele...

Iar brațele mele spice, cresc verzi, apoi
galbene

Și rup stelele roșii.

Se măresc, acoperă Pămîntul

Ca niște palme-spice verzi, apoi

galbene

Apoi grîu

Pămîntul e lan. e holdă

Muncit de mîinile mele ce nu îmbătrînesc,

Iar stelele sînt atît de multe,

încît le pun pe fiecare

deget al meu-spic,

apoi totul devine o viziune modernă

a unui cvasianonim pictor.

Brațele mele — grîu.

Stefania MERLUȘCĂ,
clasa a VIII-a A,
Școala generală nr. 5 — Focșani

Mihaela SEREA
clasa a XI-a A

DEBUT

DINTRE SUTE DE CATARGE

Panciu, 1 II 1981

Tovarășe profesor,

De vreo doi ani, scriu și eu și vreau să-l întrec pe tata. Vă trimit una dintre ultimele mele produse. Vă rog frumos să o citiți și dacă găsiți ceva bun în ea, să mă numărați și pe mine printre „sutele de catarge” din „Revista noastră”.

Vă mulțumesc mult și speră să nu vă dezamăgească în viitor.

Isabel-Gechi BANDRABUR,

clasa a VI-a A,

Școala generală nr. 1, Panciu

PLĂCEREA MEA

Știi de ce mie îmi place cel mai mult iarna? O să spunei, sînt sigură: „Pentru că voi, copiii, vă zbenzuiți ca niște drăcușori prin zăpadă, pentru că înălțați acei omuleți cărora le puneți cîte o cratiță în loc de pălărie și pentru că, în decembrie, mai sînt și sărbătorile însoțite de un torent de cadouri...”

Adevărat. Numai că mie îmi place iarna și de altceva: acum, alungată de viscolul de afară, îmi petrec în casă cele mai frumoase clipe. Înăuntru e cald și îmi convine să ascult simfonia vîntului... Îmi place să-mi apropiu năsucul de geam, să suflu cu putere pentru a topi florile de gheață și, privind întinderea albă, involburată, aiurită, să mă gîndesc la una și la alta.

Azi, mama e dusă în oraș și nu am nici o teamă să-mi las gîndurile să zburde. Dar nu știu în care zi m-a văzut țintuită la fereastră. „Ce-i cu tine?” m-a întreat ea, încruntîndu-se. „Ce faci acolo?” I-am răspuns că meditez. „Cum ai zis? Medii... Stai că pun mîna pe o joardă și te meditez eu! Auzi, domnule, ce pretenții la ea! Treci la lecții!”

Ce era să fac? M-am așezat la masă, am deschis o carte, la nimereală, și am început să citesc, cu toate că îmi terminasem lecțiile demult... Dacă nu aș fi ascultat-o, ar fi strigat și mai tare la mine, s-ar fi prefăcut că aduce varga și mi-ar fi spus că mai trebuie să cresc, că deocamdată nu am minte nici cît o rață... Insulte! Parcă, noi, copiii, nu avem și noi cugetul nostru!

Azi, însă, mama e dusă și nici Mioara nu a mai venit să mă energizeze cu suspinele ei. Mioara e croitoreasa mamei, una slabă și negri-

cioasă, care a avut o cocioabă pe strada Libertății, pe-acolo pe unde se înalță acum blocurile acelea falnice, teribile, ce nu le pasă de nici un fel de crivăț... De cînd cu demolarea, Mioara se tot vaită după „căsuța” ei, de parcă i s-ar fi rupt ceva din inimă. Nu înțeleg de ce oamenii mari plîng după lucruri mici.

Mă uit pe fereastră și încerc să deslușesc un om, o ființă oarecare. Nici tipenie. Pe unde s-or fi ascuns toți și toate?...

Mă întreb ce s-a ales de atîtea vietăți care astă-toamnă, prin octombrie, mișunau încă în iarbă, în pămînt, în aer... Păsările călătoare au spintecat orizontul spre miazăzi, animalele de pe lîngă casă sînt în grija omului, furnicile au strîns provizii bogate și acum huzuresc, făcînd în ciudă greierilor petrecăreți, dar nu mai știu nimic despre soarta tuturor celorlalte făpturi, a milioane și poate miliarde de ființe mici și neajutate. Să îi pierit ele toate? S-au stins sub biciul frigului?

S-ar putea. Am citit că unele nu trăiesc decît o zi, iar altele abia dacă o duc cîteva luni... Moartea e o lege firească. Toți sîntem făcuți pentru a ne stinge, ne naștem și murim, toți avem un început, un destin mai blînd sau mai crîncen și un sfîrșit. Dacă nici omul nu a descoperit pînă acum nemurirea, cum ar putea o biolă gînganie să se salveze?

Psst!... se aude clanța de la antreu... Sînt sigură că este mama! Să mă așez repede la masă, să mă cufund în citit, să mă găsească foarte serioasă și cuminte și... să nu bănuiesc nici pe departe că am bătut din nou cîmpii cu nasul turlit de geam.

GRIGORE ILISEI:

PRIETENII REVISTEI

„Hai la Milcov cu grabire”

„Seara de martie vine șoptit, întunericul amestecându-se cu pinza subțire de fum care acoperă ca o plasă de fluturi orașul. În livezi încă mai mocnesc focuri de frunze moarte. Mă plimb prin piața cea mare a Focșanilor, care nu e imensă ca să te strivească, e atât cât să-ți dea sentimentul profunzimii, al măreției. Obeliscul lui Ion Jalea e ca o osie a Galaxiei, care este însuși orașul. Centrul, cu clădirile lui noi, clădiri construite cu grija pentru frumos — e centrul acestei alcătuirii galactice. În jur horesc cartierele, zonele industriale, legate cu străzi largi pe care îți tot vine să te plimbi întruna. Bărbatul care mă însoțește, profesorul Petrache Dima, o minte ascuțită, neastîmpărată, îmi povestește mereu ce-a fost într-un loc, ce-a fost în altul, arătându-mi pe unde curgea acel braț al Milcovului ce împărțea orașul în două. Mă duce printre noile blocuri, îmi trasează, din aducerea aminte, vechiul drum al Unirii, îmi indică pe unde era ghereta în care stătea pe vremea slujbei sale la graniță poetul Grigore Alexandrescu. Petrache Dima povestește cu patos, ține la fiecare amintire, această contopire cu tradițiile orașului mă face să-l asemăn cu profesorul meu de la Fălticeni, cu Aurel George Stîno. Petrache Dima, profesorul de la Liceul «Unirea», e un om cu o biografie care poate stîrni interesul. A fost mai întâi ziarist la «România liberă», apoi dascăl de română în satul lui natal, Obilești. Printr-o întîmplare s-a întors la gazetărie la ziarul «Milcovul», ziarul raionului Focșani. Era perioada colectivizării. Redactorul-șef al «Milcovului», Cristea Chelaru, sunase la un ceas tîrziu de seară la primărie pentru niște date legate de mersul colectivizării. Petrache Dima a fost cel care a ridicat telefonul. A trimis nu niște date, ci un reportaj. După un timp a revenit la catedră, la Liceul «Unirea», liceul renumit al Focșanilor, înființat în 1866, unde a învățat Anghel Saligny, Duiliu Zamfirescu, Simion Mehedinți, Mihail Steriadi și unde au predat Ovid Densusianu, I.A. Bassarabescu, I.M. Rașcu. N-a abandonat gazetăria. Dimpotrivă, s-a gândit că i-ar putea fi de folos în misiunea lui de dascăl. Biblioteca școlii i-a adus într-o zi colecția «Revistei noastre» și «Anuarele» școlare publicate între anii 1912—1914. Asta l-a făcut să fie pentru moment invidios, apoi l-a ambiționat. În 1972 a început editarea seriei noi a «Revistei noastre», o publicație ce apare azi în 48 de pagini, cu un tiraj de 6 000 de exemplare la fiecare număr. O revistă făcută cu pricepere, cu o mare dragoste, cu har, lucru confirmat și de cele două premii I la concursul național al revistelor școlare. O foaie pentru minte și inimă. În fiecare vacanță membrii redacției călătoresc prin țară, poposesc la locurile însemnate ale spiritualității noastre. Prilej de cunoaștere a valorilor, la izvoarele lor, de a învăța să le prețuiești. «Revista noastră» realizează întîlniri ale elevilor cu mari personalități, cărora profesorul și elevii le pun întrebări spre a afla care a fost drumul lor, cum l-au străbătut, ce învățături le-a dăruit viața. Acum profesor și elevi se gîndesc la reluarea editării «Anuarelor» școlare.

E o seară calmă de martie. În singele nostru tresare primăvara. Petrache Dima îmi spune ba una, ba alta despre orașul vechi, se bucură de lucrurile noi care s-au ridicat și care au înălțat într-o vîrstă nouă orașul. Se înihnește și eu trăiesc îndată aceeași stare, cînd își amintește de casa lui Duiliu Zamfirescu, care nu mai e, ca și cum n-ar fi fost niciodată. A fost dărîmată așa peste noapte, cu toată zbaterea multora dintre cărturarii de azi ai Focșanilor. Petrache Dima pledează, iar eu mă gîndesc ce bine i-ar fi stat acestei case între zidurile noi, și-mi pare rău că edilii n-au sesizat că lipsesc așezarea lor de o dimensiune esențială. Focșanii e un oraș nou, cu oameni noi, care continuă și îmbogățesc tradițiile culturale ale acestor locuri. S-ar cuveni în primul rînd să menționez numele scriitorilor Virgil Huzum, Florin Muscalu, Dumitru Pricop”, (Extras din reportajul „Hai la Milcov cu grabire”, din volumul „Priveliști moldave”, Editura „Junimea”, Iași, 1980, pag. 142-144).

Anul 1881 nu ne-a dat numai mari literați (Ion Minulescu, Octavian Goga, George Bacovia, Eugen Lovinescu), ci și o stea a muzicii românești și universale: George ENESCU (1881-1955).

Încă din anii copilăriei petrecuți în satul său natal, Liveni, vine în contact, prin intermediul lăutarilor (între care la loc de frunte s-a situat Nicolae Chioru) cu folclorul. La vârsta de șapte ani, pleacă la Viena, unde studiază cu Joseph Hellmesberger (vioară), iar compoziția cu Robert Fuch. Etapa pariziană a pregătirii sale se desfășoară între 1893 și 1899.

La 16 ani, dă la iveală „Poema română”, iar la 20 și 21 — două „Rapsodii române”.

În întinsa-i operă, intră simfonii (Simfonia a III-a, „Săteasca”, Simfonia de cameră pentru 12 instrumente solistice), cvartete, lucrări pentru pian, pentru violoncel și pian, pentru vioară și pian; lieduri, prelucrări, transcripții ș.a. Culmea creației sale este însă „Oedip”, a cărei complexitate melodică emoționează profund. La ea a trudit peste 25 de ani. Premiera mondială a avut loc, la Paris, la 13 martie 1936.

Prin arta sa compozițională a revoluționat muzica universală din prima jumătate a secolului nostru. El a creat un limbaj muzical inimitabil, fapt ce l-a determinat pe Pablo Casals să declare: „Îl socot pe George Enescu drept unul dintre cele mai mari genii ale muzicii moderne”.

La sfârșitul secolului al XIX-lea, gloria muzicii universale a fost împărțită între marii interpreți: G. Enescu și Jacques Thibaud — vioară, Wanda Landowska — clavecin, Pablo Casals — violoncel și Albert Sweitzer — organist, laureat al Premiului Nobel.

El a fost nu numai un mare compozitor și interpret, ci și un neîntrecut pedagog. Sub conducerea sa s-au format celebrii instrumentiști: Yehudi Menuhin, Ida Haendel, Dinu Lipatti etc.

În aceste momente aniversare, demne de reținut sînt și legăturile lui cu meleașurile vrîncene. Notăm mai întâi recitalurile de vioară (acompaniat la pian de Nicolae Caravia), susținute pe scena Teatrului „Gh. Pastia” din Focșani, în perioada 15 decembrie 1915 — 29 aprilie 1922. Un alt spectacol este consemnat la 27 februarie 1927.

Printre colaboratorii săi s-au numărat: pianista Cella Delavrancea, violonistul și compozitorul focșănean

GEORGE ENESCU — 100

Un geniu al muzicii românești și universale

George Enacovici (1891—1965), care și-a perfecționat arta interpretativă sub conducerea lui G. Enescu. La 27 martie 1915, Enacovici a fost distins cu Premiul „G. Enescu”.

Printre cercetătorii opereii lui G. Enescu s-a aflat și prof. N. Missir, originar din Focșani. Cronologia creației și a concertelor lui G. Enescu a făcut obiectul a două studii publicate în 1964. O contribuție notabilă la popularizarea opereii marelui compozitor și-au mai adus-o și alți vrînceni, precum: Clemensa Fira, autoarea lucrării „Trăsături stilistice în muzica de pian a lui G. Enescu”, și tinărul dirijor Teodor Bălan.

În afara concertelor date de creatorul „Rapsodiei române” pe scena teatrului din Focșani, trebuie menționate spectacolele organizate în spatele frontului de la Mărășești, precum și fondurile „Enescu” dăruite pentru ridicarea, aici, a grandiosului monument menit să eternizeze memoria eroilor neamului nostru.

Florian V. ION,
muzicolog

NOTE DE LECTURĂ

A apărut recent în librăria cartea „Simple note”, de L. Kalustian — personalitate marcantă a culturii românești contemporane. Așa cum autorul însuși mărturisește, în „Simpla notă” la „Simple note”, volumul cuprinde articole publicate la invitația lui Adrian Păunescu, în „Flacăra” și strânse între coperți prin grija lui Valeriu Râpeanu și a Gabrielei Ioan, precum și articole apărute în alte reviste, nu mai puțin cunoscute: „Ramuri” (Craiova) și „Luceafărul”.

„Cuvintele” lui L. Kalustian, care deschid volumul, explică și justifică, pe undeva, dragostea autorului pen-

tru vorba scrisă, pentru „albul diavol al hirtiei”, care se cere, „mizgălit”, pentru că numai așa poate căpăta valoare.

Pictorul moldovenilor — Octav Băncilă, trudituri cu condeiu — Cezar Petrescu, Calistrat Hogăș, Păsturel, Cincinat Pavelescu, Măce-donski „cerșetorul”, Duiliu Zamfirescu — gazetarul, „uitatul” Vasile Gr. Pop își au locul în această carte alături de omul politic afirmat cu putere pe arena mondială — Nicolae Titulescu, sau de istoricul unic ce s-a numit Nicolae Iorga — cel care a întreținut o corespondență ce numai bine ar încăpea într-o bibliotecă.

Încadrind pe fiecare în peisajul timpului său, reținând memoria cititorului nu cu amănunte fizice, ci cu cele morale dominante, comentind de fiecare dată aptitudinile celor evocați, aducind în prim plan părerile personale despre aceștia, deci exprimind în mod sincer și original cum îi înțelege, L. Kalustian se dovedește a fi un fin portretist, capabil de a realiza bijuterii din câteva trăsături de penel, atrăgând prin tonul natural, prin expresia cuceritoare.

Lăcrămioara PAVELESCU, clasa a X-a
Liceul sanitar din Focșani

Ceea ce vom citi în acest volum este poezia cantonului 248, în care se concentrează toată lumea. Iar un simplu fanion galben înseamnă cel puțin tot atât cât Farul de la Alexandria.

Aici, pe alte coordonate decît cele actuale, se desfășoară un timp fără scurgere, un timp oprit la barieră, la Adjudu-Vechi.

Aici, au rămas constante în gigantismul lor aceleași personaje: cantoniereasa, părinții, fata picherului și alții cîțiva episodici.

Aici, se desfășoară, rămasă în trecut, o copilărie mereu trezită „în tim-

pul reprezentației la teatru în aer liber” de acceleratul de șase, care trece fără oprire.

Și pentru că în acest timp și în acest spațiu se află concentrat TOTUL, în poezie trebuie cuprins totul, dacă s-ar putea și respirația. Chiar dacă aceasta nu se poate scrie, se simte adesea între două idei.

Uneori curg cuvinte, dezlegate de sensuri, ca și cum mintea s-ar scutura de ele, ar vrea să se elibereze de aglomerația lor sentimentală.

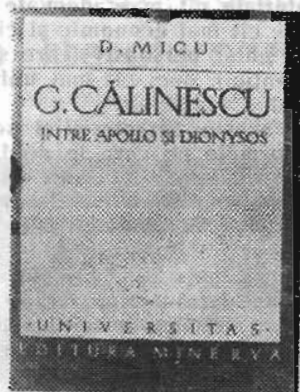
Și parcă poetul se ironizează pe sine însuși și pe toată lumea, aici și în alte locuri, unde se întrerupe cu: „ascuți?” sau: „taci, toantol!” și mă întreb de ce.

La fiecare pas, respiră poezie: „A înflorit pînă și aerul”.

Ștefan Augustin Doinaș l-a numit „Realul cu plasmă poetică”. Mi se pare că în aceste cuvinte stă tot ce se poate spune despre Liviu Ioan Stoiciu și îmi pare rău că nu m-am grăbit să le spun eu prima.

Mihaela Serea, clasa a XII-a A

NOTE DE LECTURĂ

În 1979, la Editura „Minerva”, în colecția „Universitas”, a apărut o carte de excepție, datorată lui D. Micu — „G. Călinescu”, subintitulată „Între Apollo și Dionisyos”, monografie masivă (780 pg.), dedicată uneia din cele mai interesante personalități ale culturii românești din toate timpurile, comparabilă cu ceea ce a dat mai strălucit spiritualitatea românească. Student al profesorului, admirator al creatorului, avid cititor al lui G. Călinescu, D. Micu își propune, cum singur mărturisește în „O explicație”, să realizeze un eseu asupra personalității acestui „scriitor total”. Deși bibliografia critică dedicată lui G. Călinescu este de pe acum destul de bogată, autorul monografiei se declară totuși nemulțumit, considerînd-o deficitară, pentru că se oprește mai ales la beletristică (cu predilecție pentru proză). Reiese logic sarcina imensă pe care și-o propune de a se apropia cu obiectivitate de toate aspectele activității creatoare a lui G. Călinescu — poezie, proză, teatru, eseistică, publicistică, critică și istorie literară.

Lectura lucrării lui D. Micu dovedește efortul deosebit depus pentru cercetarea, catalogarea, încadrarea părerilor (trebuie să ținem cont că G. Călinescu a scris peste trei mii de articole, în afara studiilor de mai mică sau mai mare întindere) omului care a vibrat la tot ceea ce a fost viață și cultură.

Întîlnim în cartea lui D. Micu afirmații care stabilesc locul diferitelor forme de creație ale lui G. Călinescu. Se spune, cu dreptate, că el nu este un mare poet, dar este un poet au-

tentic, că este poet în întreaga operă prin permanenta vibrație lirică, că mai mare poet (decît în poezie) a fost în proză.

Afirmația (ca dealtfel toate) este bogat argumentată.

Referindu-se la proză, D. Micu subliniază originalitatea creației călinesciene care spulberă clișee perimate, înlătură sentimentalismele desuete și încearcă discreditarea literaturii „desuet patriarhale, mulată în slopuri”.

D. Micu înfățișează cu entuziasm nedisimulat pe criticul și istoricul literar, de excepție. G. Călinescu a depășit critica pură, critica lui este inundată de cozerii, polemici, rememorări, evocări. Criticul trebuie să vadă în creația literară analizată o posibilă creație proprie, ceea ce-l conduce la întrebarea cum ar fi scris-o el. Criticul trebuie să fie autoritatea de cultură și finețe care să anticipeze, ceea ce opinia publică va afirma în unanimitate mai târziu; criticul este un artist, critica și literatură se completează și se condiționează, criticul este un pedagog care educă estetic cititorul și îl sensibilizează pentru înțelegerea literaturii. Acestea sînt cîteva din exigențele față de critic, formulate de cel mai mare critic literar român.

Un spațiu întins din monografie este rezervat atitudinii lui G. Călinescu față de creația lui Eminescu, fără de a cărei înțelegere nu poate exista critic român. Eminescu și creația lui constituie „problema capitală” a literaturii noastre. Elaborarea lucrării „Opera lui Eminescu” l-a maturizat pe G. Călinescu și l-a pregătit pentru „Istoria literaturii române...”, carte monumentală a culturii românești.

Aceasta este văzută ca o „sinteză epică” și „comedie umană” amplă, bogat ilustrată în citate.

D. Micu nu obosește susținînd profunda și întinsa cultură a lui G. Călinescu și caracterul intelectual al tematicii, inspirației, lexicului și al întregii lui creații. Acest om neliniștit, veșnic preocupat de idei, ca om al cărții, a pledat pasionat pentru ea, considerînd-o „un mijloc de intensificare a vieții și un mijloc de obiectivare, de spargere a granițelor experienței individuale și asimilare a experienței colective în timp și spațiu”.

prof. I. LEU

SENSIBILITATEA ESTETICĂ

DESIGN-UL și raționalitatea produsului industrial (II)

Civilizația modernă, trebuind să satisfacă multiplele nevoi ale unei populații mereu mai numeroasă, a recurs la industrializare, la fabricarea unui produs în serie mare. Aceasta a determinat, printre altele, și un mare, un uriaș consum de resurse materiale. Societatea „de consum” (capitalistă) a declanșat, pe de o parte, nevoi artificiale de viață pentru a „stimula” producția, mai exact risipa de obiecte utile ce ar trebui să satisfacă atât nevoile reale, cât și pe cele „sugerate” prin tehnicile reclamei comerciale și prin „regulile” concurenței. Pe de altă parte, a întreținut interesul producătorilor pentru o diversitate foarte mare de produse destinate să satisfacă, mai mult sau mai puțin corespunzător, o aceeași gamă de cerințe, deci de funcțiuni. A apărut astfel paralelismul oneros al produselor de larg consum (chiar dacă se prezintă ca semn al unui nivel ridicat de viață). În tot acest angrenaj era firesc să apară adeseori, și lipsa de bun-gust răspândită cu mare repeziune datorită multiplicării obiectelor în mii și milioane de exemplare.

Ca o reacție față de haosul produselor și al subcomponentelor lor s-a impus, în practica economică, standardizarea și tipizarea care urmăresc evident o raționalizare importantă a producției de bunuri și o sporire a randamentului, a productivității.

Design-ul (dizain-ul) este și el o cale de raționalizare a întregului produs, prin conceperea (crearea) formelor sale în raport cu funcțiunile ce urmează a le împlini, cu nevoile pe care le va satisfacă — de dorit cât mai bine pentru utilizator — cu bunul-gust acceptat ca normă de societate atât prin experiența estetică anterioară, cât și prin expresia proprie (stilul) pe care creația de design o aduce; cu disponibilitățile de resurse existente în societate; cu prețul pe care utilizatorii îl pot oferi. De a-

ceea, produsul care a fost conceput printr-un adevărat (autentic) design va fi cât mai simplu în ansamblul său, cât mai logic în modul de funcționare, din materiale cât mai adecvate utilității sale, cât mai economic și cât mai arăgător chiar persuasiv (care se impune atenției), deci cât mai unitar și echilibrat.

Toate aceste caracteristici se vor citi în formele pe care le dobândesc obiectele utilitare, în liniile și geometria lor, în elementele decorative, în greutatea și manipulabilitatea acestor produse.

Designerii fac studii în această specialitate în care îmbină cunoștințele teoretice și tehnice (mai ales tehnologiile diverselor materiale) cu dexteritatea și talentul de a realiza formele (plastice sau funcționale) într-un mod convingător, expresiv și original.

Design-ul respinge ideea copierii și preluării necritice a unor realizări străine, printre altele și pentru motivul că este foarte posibil ca ele să nu se potrivească cu obișnuințele și gusturile populației noastre, să nu poată fi realizate tehnologic sau să nu se poată folosi anumite materiale. Or, într-un fel sînt concepute formele și proporțiile unui stilou din aur și altfel unul din material plastic sau zamac (un aliaj de tipul aluminului). Așa cum o rochie pentru ocazii deosebite nu poate fi confecționată dintr-un material oarecare, deoarece pierde din prestanță sau nu poate „susține” linia și tăietura cerută. După cum caroseria unui automobil nu mai poate fi gândită sub nici o formă ca independentă de schema funcțională și de pretențiile de folosire a mașinii. Spre deosebire de artistul plastic, designenul este mai îngrădit de comanda și de restricțiile impuse de utilizator, fapt care îl obligă să lucreze adeseori în echipe care cuprind specialiști diferiți și cu care se străduiește să aibă un limbaj comun, o concepție unitară și cât mai proprie. Originalitatea gândirii și forței creatoare a designerilor constituie secret de fabricație pentru firmele producătoare, iar adesea poartă fie semnătura unui creator, fie emblema sau marca unui colectiv, a unei întreprinderi.

(Va urma)

dr. Paul CARAVIA,
cercetător științific principal
la Institutul de pedagogie
și psihologie din București

EVENIMENT

Concursul național de limba și literatura română „Mihai Eminescu”

Focșani, 13-17 aprilie 1981

Ședința festivă

A XXIV-a ediție a acestei prestigioase olimpiade desfășurate în orașul Unirii a adunat la start 307 candidați selecționați din aproximativ 30 000 de participanți la faza județeană.

Ședința festivă de deschidere a avut loc în ziua de 13 aprilie a.c., la Teatrul municipal din Focșani, în prezența tovarășului **Gheorghe STOICA**, membru al C.C. al P.C.R., prim-secretar al Comitetului județean Vrancea al P.C.R., care a vorbit despre realizările dobândite de oamenii muncii de pe meleagurile noastre și le-a urat concurenților succes deplin.

Au mai rostit cuvinte de salut: prof. univ. dr. **Zoe Dumitrescu-Buşulenga**, membru corespondent al Academiei R.S.R., președinta comisiei centrale, prof. **Aurora Stavrache**, inspector general al Inspectoratului școlar județean Vrancea, prof. **Gh. Sălăjan**, inspector general adjunct la Inspectoratul școlar județean Satu-Mare, prof. **Gabriela Irimias**, reprezentant al C.C. al U.T.C., precum și elevii **Daniela Dinea** — Liceul „Nicolae Bălcescu”

din București, **Ildico Asztalos** — Tg. Mureș, **Markus Gross** — Liceul „Honteurs” din Brașov și **Delia Dăescu** — Liceul „Al. I. Cuza” din Focșani.

Formațiile artistice din orașul și județul nostru au dat un frumos program artistic.

Subiectele

A doua zi, 14 aprilie, a început concursul, în sălile Liceului „Al. Cuza”, împodobit sărbătorește.

La această ediție, s-au dat următoarele subiecte:

CLASA a IX-a

1. — Alcătuiți o lucrare, în care, folosind lecturile voastre literare, să ilustrați aprecierea:

Deschid sfânta carte unde se află înscrisă gloria României ca să pun înaintea ochilor fiilor ei câteva pagini din viața eroică a părinților lor”
(N. Bălcescu)

2. „Codrul” (din culegerea „Poezii populare ale românilor”, de V. A. Ieșandri) — comentariu literar.

(Continuare în pag. 1280)

— Lucian Blaga a îndeplinit diferite funcții diplomatice la Varșovia, Praga, Berna, Viena, Lisabona, a fost profesor universitar, cercetător științific. În ciuda acestor multiple ocupații, ne-a lăsat o operă literară și științifică destul de întinsă. Cum a reușit s-o făurească ?

— Lucian Blaga ne-a lăsat, într-adevăr, o vastă operă literară și filosofică, cuprinsă în mii de pagini de manuscris. Cum a reușit s-o facă ? Prin talent și foarte, foarte multă muncă.

Am văzut cataloagele de cînd era elev la Liceul „Andrei Șaguna” din Brașov. În acea vreme se dădea un calificativ și pentru „hărnicie” (diligință). Începînd chiar din clasa I, el a avut mereu calificativul maxim la „hărnicie”, dar și la alte discipline. Și-a însușit temeinic toate materiile predate în liceu. Cred că a avut o mare putere de concentrare și capacitate de a reține cu precizie problemele fundamentale ale fiecărei discipline. În „Hronic” povestește despre lecturile sale filosofice, începute pe la treisprezece ani, despre cunoștințele sale de fizică și matematică. Mi-a mărturisit odată, că la vîrsta bachelareatului era alit de stăpîn pe istoria filosofiei, încît ar fi putut susține, încă de atunci, un examen de absolvire a Universității din Viena.

Aici, paralel cu filosofia, a urmat cursurile de biologie și de istoria artei.

— Ne-ați putea reconstitui programul unei zile de muncă ?

— Toată viața a avut un program de lucru foarte disciplinat. Firește, acesta era adaptat funcției pe care o deținea. Ca atașat de presă și ca profesor universitar, avea posibilitatea să lucreze un număr de ore acasă.

Se scula foarte devreme și, după dejun, la ora 8—8,30, se așeza la masa de scris. Lucra intens vreo patru ore, apoi, către prînz, de obicei, mergea la birou. După o scurtă odihnă de după-masă, se așeza din nou la masa de scris sau citea întins pe divan.

Zilnic, făcea plimbări pe jos cîte o oră, o oră și jumătate la prînz sau seara. După cină nu lucra niciodată, uneori citea, alteori asculta muzică. Se culca devreme.

În general, își utiliza foarte eficient timpul. Nu pierdea vremea în discuții interminabile cu prietenii. Nu citea niciodată literatură facilă, numai pentru a se distra sau „relaxa”.

În fond însă, gîndirea sa era me-

reu activă, mereu elabora un vers, o idee, fie că era la masa de scris, fie că era la plimbare, fie în timpul odihnei. Știu, de pildă, că intrînd în camera de baie fără vreo preocupare deosebită, a ieșit de sub duș cu versurile: „Stă în codru fără slavă / Mare pasăre bolnavă...” elaborate în formă definitivă. Dealtfel, crearea unei poezii se maturiza în mintea sa, înainte de a o așterne pe hîrtie, într-o formă definitivă sau aproape.

În străinătate, programul zilnic era mai complicat, cu obligațiile de slujbă, cu cele de protocol; mergea cu

mama la spectacole, la expoziții și în vizite sau primea vizite, dar nu se lăsa copleșit de acestea. Doar aici a creat o mare parte din opera sa!

— În anii studiilor universitare, mama dv. i-a deschis gustul pentru poezia modernă. Ne-ar interesa și alte informații în legătură cu colaborarea lor spirituală.

— Colaborarea spirituală dintre părinții mei a fost foarte interesantă, nu numai în timpul studenției lor, cum rezultă din corespondența purtată între ei, ci și mai mult, chiar de la începutul căsătoriei lor, la Cluj, apoi, la Lugoj, unde mama practica medicina. De la început, ea i-a fost și sfetnic și secretară. Era prima căreia îi citea fiecare creație a sa și cu care

o discuta. Mama îi dactilografia manuscrisele și-i corecta textele dactilografiate. Tot ea avea grijă de păstrarea lor. Paralel, urmarea ecourile în presă ale operei tatălui meu, realizând o remarcabilă colecție de recenzii și studii, aproximativ 4000 (între 1910—1968), strinse în albume speciale.

În diplomație, cunoscând bine mai multe limbi străine, îi ajută la elaborarea rapoartelor de presă, făcând extrase și rezumate din presa zilnică și tot ea îi le dactilografia. În perioadele când Blaga, vremelnic, era

Dorli BLAGA: „Colaborarea spirituală dintre părinții mei a fost foarte interesantă“

chemat în țară, ea întocmea singură aceste rapoarte.

Întorși în țară, mama a continuat să-i dea ajutor în muncă tatălui meu. În perioada în care tata traducea pe „Faust“, mama și-a procurat și a studiat lucrările consacrate acestei capodopere a literaturii universale. Zilnic, înainte de a pleca tata la birou (la Biblioteca Academiei), mama îi făcea o expunere sintetică din lectura sa. Tot în această perioadă, l-a ajutat și în lucrările pentru colectivul de „Istorie literară“, din care făcea parte Blaga, scoțind fișe și întocmind rezumate din presa transilvăneană a secolelor XVIII—XIX.

În ultimii ani de viață ai poetului, ea a colaborat și la creația sa poeti-

că. Cunoscând bine limba și literatura engleză, ea alegea din operele marilor poeți englezi și din antologii acele poezii pe care le considera potrivite pentru a fi traduse de Blaga. Tot ea făcea traducerea în proză a acestor poezii și, plecând de la aceste traduceri, Blaga le re-crea ca poezie. Așa au luat naștere traduceri din lirica engleză. „Dosarele“ complete ale acestei colaborări se află acum la Muzeul literaturii române.

— Apare acum, sub îngrijirea dv., la Editura „Minerva“, seria de „Opere“ — după cum am citit — pe baza unui „testament editorial“ din 25 august 1959, semnat de Lucian Blaga. Cite volume vor fi în total? Cuprind și texte inedite?

— Anul acesta a apărut volumul 7 (eseuri). Vor urma volumul 8, cu „Trilogia cunoașterii“, celelalte trilogii și alte lucrări de filosofie, traduceri, amintiri, aforisme, corespondență. Este posibil să se ajungă cam la douăzeci de volume. Ele vor cuprinde, desigur, și texte inedite.

— În 1978, colectivul redacțional al „Revistei noastre“ s-a oprit și în Lan-crăm, unde a pus o floare pe mormântul tatălui dv. și a vizitat casa în care s-a născut poetul. Ne-a mișnat faptul că aceasta nu s-a transformat încă în muzeu. S-a întreprins ceva în acest sens?

— Casa părintească din Lan-crăm nu mai aparține familiei Blaga din 1909 (după moartea lui Izidor Blaga). De atunci, s-au schimbat mai mulți proprietari. Familia nu poate întreprinde nimic altceva decât să solicite, ca în mod oficial, să se facă ceva pentru păstrarea acestei case. În acest sens, am și intervenit, prin repetate memorii, la conducerea Uniunii scriitorilor și la alte oficialități. Am solicitat să se pună măcar o placă comemorativă. Răspunsul a fost dezamăgitor: Să așteptăm pînă ce se împlinesc douăzeci și cinci de ani de la moartea sau o sută de ani de la nașterea poetului. Dealtfel, nu se amintește, printr-o placă, nici una din casele în care a locuit și a creat. Faptul este destul de ciudat, pentru că în presa noastră numele lui Blaga figurează întotdeauna la loc de cinste, între primele patru-cinci mari personalități ale culturii noastre. În schimb, numele unor scriitori decedați mai recent și fără prestigiul lui Blaga este atribuit chiar și unor străzi.

Interviu realizat de
prof. Petru DIMA

O S
A

Raporturile dir Ion Valerian au cordialitate. Încă cordă un foarte revistei Viața lii condusă cu price uturul Stampelor.

Lucian Blaga, d un atent și scrul se tipărea în spaț explică faptul că

Iubite dor

Anul trecut (septembrie) nu că te rog să m Neruda, 5). De a apărut un ar e nefavorabil l para 7).

Nu știu dar atunci desigur că o asemenea Sînt de vi cit la Varșovia.

Cu toate n

Această scrisoa zat după reperel le oferă conținut excelenta lucrare tamaniuc, închîn crăm.

Trebuie să ma și să spunem că I sever în ceea c literară și modu acest oficiu ope

ISTORIE LITERARĂ

EXERCIȚII

CRISOARE INEDITĂ
.UI LUCIAN BLAGA

re Lucian Blaga și
fost de o perfectă
din 1926 poetul a
nteressant interviu
rară (1926—1941),
ere și atenție de a-
pă cum se știe, era
lor lector a tot ce
l românesc. Așa se
deși era atașat de

presă la Legația României din Praga²,
cerea lui I. Valerian să-i trimită cu
regularitate publicația ce o conducea
și în care se scria despre opera sa
destul de consecvent.

Deși antrenat în probleme de poli-
tică culturală, Lucian Blaga urmărea
cu insistență soarta cărților sale și,
mai ales, ecoul ce îl producea în rîn-
dul iubitorilor de frumos.

15 noiembrie 1927
Praga

ule Valerian,

ai avut bunătațea să-mi trimiți *Viața literară*, anul acesta (din
măi primit-o. Sînt așa de obișnuit s-o citeșc, încît nu te superi
ș trimiți și mai departe. (Adresa : Praga, L^égation de Roumanie,
semenea, te rog să-mi trimiți „neconționat“ numărul 57, unde
ol despre Lucian Blaga de Pompiliu Constantinescu³). Chiar dacă
(Țin așa de mult la Pompiliu Constantinescu încît nu m-ar su-

astă vară s-a primit cartea mea*) *Mășterul Manole*. Dacă da,
ești așa de bun să-l anunți apariția, ca să aflu lumea cititoare
te, despre care „tace“ critica noastră, a apărut.
o două săptămîni la Praga, unde îmi convine mult mai bine de-

lțumirile și cu toată prietenia,

Lucian Blaga⁴)

e s-a dat și locali-
biografice, pe care
l scrisorii și după
a lui Dimitrie Va-
i magului din Lan-

facem o mențiune
cian Blaga era cam
privește „critica“
cum îi receptează
Despre *Mășterul*

Manole au scris următorii critici și
istorici literari: G. Bogdan-Duică,
Pompiliu Constantinescu, Perpessici-
us, N. Davidescu, Ion Breazu, Nichi-
for Crainic și Petru Comarnescu. Toți
au fost la obiect. Ceea ce nu trebu-
ia să-l irite pe Lucian Blaga. În ju-
rul lui și al operei sale va fi mai
tîrziu o profundă conspirație a tăce-
rii.

Nicolae SCURTU

1. I. Valerian, *De vorbă cu domnul Lucian Blaga*, în *Viața litera-*
1, nr. 21, 2 octombrie 1926, p. 1-2.

2. Lucian Blaga a fost atașat de presă la Legația României din
ga de la 1 noiembrie 1927 — 10 ianuarie 1928.

3. Pompiliu Constantinescu, *Lucian Blaga : „Mășterul Manole“*,
Viața literară, 2, nr. 57, 15 octombrie 1927, p. 3.

4. A apărut la Sibiu în *Tiparul Institutului de arte grafice „Dacia*
lană“, 1927.

5. Originalul în arhiva doamnei Aurelia Valerian, soția lui I. Va-
an, București. Îi adresăm mulțumirile noastre și pe această cale
tru amabilitatea de a ne fi pus la dispoziție originalul scrisorii.

*) Exemplarul din *Mășterul Manole*, despre care Lucian Blaga a-
nă că i l-a trimis, nu există în biblioteca lui I. Valerian.

Paralelă :

„GORUNUL“ —
„GLAS DE SEARĂ“

de Lucian BLAGA

Aidoma unui Claude Monet, care
picta catedrala din Rouen la ore di-
ferite pentru a surprinde diferența
de intensitate luminoasă, Lucian Bla-
ga își schimbă glasul în fața aceleiași
teme, dezvăluindu-i noi înțelesuri.

Într-un număr de poezii din ciclu-
rile postume, temele centrale sînt
tîlcul și trecerea. Lucrurile sînt —
după cum spune Blaga — „purtătoa-
re de tîlcuri“ — și tîlcul se lasă greu
descifrat. Întîiul său inveliș este tre-
cerea, sub forma înnoirii, a devenirii,
a împlinirii. Schimbările lente, a-
proape imperceptibile, schimbări su-
puse unui ritm milenar sînt expresia
unei adevărate mecanici a universu-
lui. Procesul acesta este privit în a-
ceste poeme din perspectiva duratei,
a vieții subiective.

Lucian Blaga revine acum la ve-
chile motive (somnul, moartea, timp-
ul, întoarcerea la elemente), cu o
nouă curiozitate pentru tîlcul lor.
Meditația reintră în drepturile ei,
metaforele devenind din atribute ale
spațialității, semne ale timpului ce
mărginește. Timpul curge destrămînd
visele. Locul devenirii cosmice este
luat de presimțirea morții.

Presimțirea capătă o reprezentare
lirică în culori sumbre în poezia
„Glas de seară“. Chiar titlul poeziei
este o metaforă. Există la Blaga o
diversitate a glasurilor, înțelegînd
prin aceasta o schimbare de viziune
asupra temelor sale.

„Glas de seară“ este o elegie, dar
nu una de tipul „Gorunului“. Carac-
terul predominant contemplativ din
ultima poezie se metamorfozează în
profundă meditație :

„Din prag un gînd se uită lung.
Să-l las în casă? să-l clung ?“

Viziunile din „Gorunul“ fac loc re-

Clement SATALA,
absolvent

(Continuare în pag. 1276)

— Ați mai condus vreo ediție a Concursului național de limba și literatura română „M. Eminescu“ ?

— Niciodată. Este prima dată cind sint într-o olimpiadă de limbă și literatură română. Și sint bucuroasă că pentru prima oară, se pare, sint președintă a unei olimpiade (olimpiadele de pînă acum au avut numai președinți) și că această olimpiadă se desfășoară la Focșani.

— Ce impresie v-a lăsat modul în care s-au prezentat elevii la această ediție ?

— În general, impresia este bună și, în unele cazuri, chiar foarte bună. Dar cum noi avem întotdeauna exigențe maxime și, în ceea ce mă privește, vin dinspre Universitate spre învățămîntul mediu, firește, exigențele mele sint — ideal vorbind — mult mai mari. Au fost copii foarte buni, copii buni, dar au fost și copii — dacă se poate spune așa — mijlocii.

— Dar elevi care n-aveau ce căuta la faza finală ?

— Nu pot să spun asta. E primul an — se pare — cind n-a existat nota 4, la olimpiadă. Ceea ce înseamnă deja un oarecare progres. Dar cum spuneam, firește, în lumina unor doleanțe de îmbunătățire substanțială, calitativă a olimpiadelor, sigur că noi dorim să ne găsim pe o linie ascendentă, în ceea ce privește concursul și valorile afirmate cu prilejul acestui concurs. Am avut, de pildă, cîțiva copii excelenți cu 10, și la clasa a IX-a, și la clasa a X-a, și, în sfîrșit, și la clasa a XII-a, copii foarte buni, care au realmente, pasiune pentru literatură și care s-au hrănit cu substanța literaturii române, timp îndelungat, așa încît să vie să facă cinste și școlilor lor și județelor și, firește, să primească aici răsplata unor îndelungate străduințe. Am întilnit lucrări foarte bune, mi-au făcut plăcere. Desigur, ei au o foarte tinerească modalitate de a aborda problemele literaturii, ei sint niște copii, în fond, sint în formare, de-abia de cîțiva ani intrați în această mare, uriașă grădină a literaturii, în care noi, bătrînii, abia zicem că ne mișcăm cu oarecare îndeminare. Însă interesant e — așa cum am spus — că au venit cu pasune, au dat dovadă de informație destul de bună și, în general, a fost bine ales numărul lor destul de mic: din aproape 30 000 de copii participanți la faza județeană, au ajuns aici 307 candidați.

— Se poate vorbi de o revelație a acestei ediții ?

— Știți, mie, în general, nu-mi plac cuvintele foarte mari. Știți de ce? Pentru că asta nu poți s-o spui decît după 20 de ani. Poate unul dintre copiii care au avut acum nota 10, o să fie poet sau prozator, sau critic literar. Așa cum a fost și cu Labiș. Nimeni nu știa, în clipa cînd s-a prezentat la concurs, că el va fi marele poet Labiș. Așa că trebuie să așteptăm 10 ani, ca să spun că a fost sau nu a fost o revelație la această olimpiadă. Au fost copii, într-adevăr, foarte buni, cum spun, unii buni. De pildă, Cristian Bolog, un băiat excelent, un transilvănean solid, un copil plin de seriozitate și de soliditate a învățurii. De

patru ani de zile este premiant incontinuu. Mi-a făcut o plăcere extraordinară să-l aud, pentru că am stat de vorbă cu el, și să-l citesc, mai cu seamă. Teza lui s-a numărat printre acele lucrări — nu foarte multe — care n-au avut nici un semn...

— ...roșu.

— ...semn roșu pe ele.

Sigur că, în asemenea împrejurări îți crește inima de bucurie: tu, dascăl, să vezi că nădejtile tale în florile astea tinere încep să se îndeplinească, să in mugurească. Au fost și lucrări mai puțin izbutite sub raportul calității perfecte a unei lucrări. Între altele, am constatat mici erori de informație. Apoi, ei încearcă să facă raportări la literatura universală, să mai facă și comparații, sigur că o fac cu stîngăcie și uneori măi greșesc, măi aud și ei după ureche. Firește asta nu este o imputare care se poate face la mo-

CONCURSUL NAȚIONAL D

Prof. univ. dr. ZOE DUMI

**„Ceea ce este f
este ca studiosul
să se aprop**

DIALOG

mentul acesta și la nivelul acesta. Lucrurile astea vor veni măi tirziu.

— Ce părere aveți despre limba și stilul candidaților ?

— Sigur că lucrările cele mai bune au avut și limbajul cel mai potrivit și stilul cel mai adecvat. Dar eu le-am vorbit astăzi copiilor și, în același timp, profesorilor și inspectorilor și le-am dat oarecare sfaturi, le-am indicat oarecare direcții în materia aceasta. Adică, i-am îndreptat către Maiorescu. Am zis: „Copii, metodologia modernă critică este o treabă pe care trebuie s-o știți, fiindcă informația în materie de critică, dacă o să faceți asta, este obligatorie. Și-atunci trebuie să știți de toate: trebuie să știți și psihocritică, și structuralism, și semiotică ș.a.m.d. Dar să nu vă claustrați în dosul unor terminologii rebarbative și cumva chiar prohibitive, pentru omul de rînd. Adică ceea ce mă interesează, nu este să folosiți o terminologie oarecare, într-un

fel, ci să izbutiți cu mijloacele critice cele mai adecvate să puneți în valoare operele mari ale scriitorilor români, să depistați, să descoperiți și să descifrați marile valori estetice ale operelor literare. De asemenea, trebuie să folosiți o metodologie cât mai modernă, ca să nu rămâneți numai la modelele clasice, deja puțin depășite. Dar — le-am spus — în același timp, trebuie să vă păstrați claritatea perfectă a gândirii și proprietatea limbajului, care merg mână în mână. Și — ziceam eu — oricât ați fi la zi cu informația de metodologie modernă în critică, recitiți «Criticele» lui Maiorescu. Să-l citiți continuu, pentru că Maiorescu nu numai că era un estetician și în subsidiar și un critic literar, dar era un logician admirabil. Și după părerea mea, până astăzi, limpezimea de cristal a judecății maioresciene critice face să supravie-

Adică, elevii nu mai știu să reacționeze personal pe un text. Am făcut acest test aici, la concurs. Este prima oară când s-a dat o analiză de text necunoscut. Altfel veneau iar și spuneau lucruri învățate pe dinafară din critici — și din cine știe ce critici — sau din maculatoare, sau chiar din manuale. Or, noi i-am pus să reacționeze pe text. Ei, nu totdeauna reacția a fost foarte bună. Au fost, într-adevăr, câteva reacții foarte interesante, ieșite din comun, dar nu putem spune că linia generală a fost aceea a unei satisfăcătoare interpretări a textului. Interpretarea textului, în general, este deficitară. Asta pentru tot învățământul românesc. Și noi ne întâlnim cu această lacună a învățământului nostru de limbă și literatură română în momentul intrării la facultate, când tinerii sînt extraordinar de discursivi, cînd construiesc teorii cu mare pasiune, pe

DE LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ „MIHAI EMINESCU“

ITRESCU-BUȘULENGA:

oarte important literaturii române ie de text“

LITERAR

tuiască dincolo de secolul în care a trăit“. Și, mă gindeam și la marele meu profesor, Tudor Vianu, al cărui discipol și urmaș sînt, și mă gindeam tot așa la simplitatea aparentă a exprimării lui, care dovedea o claritate extraordinară a gândirii, o coerență și o stăpînire formidabilă a materialului întreg de gîndire. Copiii, adesea, ce fac? Ori unii zic că au un fel de stil înflorit și poetizant, așa, literaturizant...

— ...fals metaforic...

— ...fals metaforic, la modul facil, cu niște exclamații, cu niște interjecții, și pe de altă parte, mai sînt unii care încă folosesc niște sloganuri dintr-o perioadă pe care noi am depășit-o destul de mult, dar au mai rămas cu un limbaj, mirosind a sociologism. Ceea ce este foarte important — am recomandat profesorilor și inspectorilor — este ca studiosul literaturii române să se apropie de text. Neapropierea de text constituie un cusur general al învățămîntului nostru actual.

marginea literaturii, dar nu sînt în stare să spună niște lucruri foarte personale și foarte exacte pe marginea unui text literar. Și aici, am încercat să-i împing pe calea aceasta foarte sănătoasă, pe care, pe noi, la vremea noastră, prof. Vianu ne stabîlea, ne fixa, ne îndrepta eforturile încă din anii studenției. Seminariile lui erau numai seminarii de text. Și adesea folosea textul și la curs. Interpretarea de text înseamnă apropierea reală de un autor, de o operă.

— La fel proceda și G. Călinescu ?

— Nu, niciodată. Călinescu niciodată n-a făcut interpretări de text. El construia edificii întregi pe marginea unei opere globale, folosind foarte mult fantezia critică. El era un urmaș al școlii italiene, adică al școlii derivînd din limbile și literaturile romanice, în vreme ce Vianu venea din școala nemțească, întotdeauna legată foarte strîns de text, de interpretarea de text...

— ...cu toate straturile lui...

— ...la toate nivelurile lui.

— Astăzi, le vorbești elevilor și despre vocație. V-aș ruga să dezvoltai, pe scurt, această idee interesantă.

— Sigur că este foarte greu să vorbești, într-o societate modernă și care se desfășoară, se dezvoltă precipitat, în ritmul în care se dezvoltă societatea noastră și în general societatea contemporană, este foarte greu să vorbești despre vocație, așa ca despre un lucru care se poate cultiva în timp, cu răbdare ș.a.m.d. În vremea noastră, am sentimentul că hotărârile copiilor în privința căilor pe care le vor urma se iau foarte rapid și că nu întotdeauna copiii își urmează vocația. Ba intervin părinții, ba anumite interese materiale, pe care ei le cîntăresc și pe care le urmează și care înăbușă adesea vocația. Adică, simburile acela de care vorbeam, astăzi nu este atât de puternic încît să poată răzbi prin rețeaua asta de alte soiuri de interese și de raționamente, evident. Dar le spuneam profesorilor să păstreze totuși vocația copiilor, s-o crească, s-o sporească, adică să-i apropie de meseria asta, care este în fond, foarte frumoasă. Meseria noastră — profesori de limbă și literatură, mai cu seamă de literatură — este o meserie de mare meșteșug și îndeminare, o meserie și de intelect, și de suflet, și de spiritualitate. Este o meserie — dacă te gîndești cum au făcut-o profesorii cei mari ai României, și-am avut nenumărați profesori, ca să nu mai vorbim de cei pe care i-am pomenit adineauri: de T. Vianu, de G. Călinescu, de Dumitru Popovici, de Vladimir Streinu, de Pompiliu Constantinescu, de Șerban Cioculescu, de atîția și atîția. Dar e meserie — cum să spun — grea, este o meserie spinoasă. De ce? E foarte frumoasă, dar foarte dificilă, pentru că tot timpul înveți. Dealtfel, în orice meserie înveți tot timpul, dar la noi continuu trebuie să fii la curent cu tot ce apare, să urmărești tot, să știi și lucrările vechi și lucrările noi, și să înveți mai cu seamă — cum le spuneam astăzi copiilor — să studiezi o literatură națională, literatură pe care o vei preda și pe care să o înțelegi într-o perspectivă globală. Asta este, mi se pare mie, cerința momentului actual și a metodologiei moderne. Adică, îi sfătuiam să facă o lectură contextuală, la nivelul întregii literaturi naționale, adică să înțeleagă în ce măsură fiecare operă literară, și de la nivelul ei cel mai larg, de viziune, de concepție și pînă la nivelul imaginii, în ce măsură fiecare operă, la toate nivelurile, vine ca o treaptă următoare unei alte opere. Și vorbeam — erai acolo — despre Eminescu, care și-a cunoscut perfect înaintașii la zi. Așa că se poate considera un urmaș al celor mai mari înaintași, care au pus bazele literaturii române moderne propriu-zise. M-am referit apoi la Sadoveanu care se mîndrea cu cunoașterea literaturii populare, cu Neculce, cu Creangă ș.a.m.d. Deci, ei i-au considerat trepte pe cei dinainte, i-au studiat și au crescut din mijlocul acelei moșteniri ei înșiși, ca niște noi flori originale, strălucitoare, alte scînteieri cu mii de fete...

— ...ceea ce înseamnă că vocația se hrănește...

— ...din studiu și din această legătură cu anterioritatea. Adică, nu poți fi nici scriitor, și nici critic, și nici creator, și nici interpret, cum se zice azi hermeneut, fără o implicare adincă în ce înseamnă istoria unei culturi. Și studiul acesta al unei culturi întregi nu este un lucru foarte ușor. Și mai cu seamă, studiul limbii și al literaturii înseamnă, în același timp, studiul istoriei literaturii, studiul criticii literare, toate lucrurile acestea îmbinîndu-se într-un fel destul de dificil pentru o minte tină și neexperimentată, nedepinsă încă cu mijloacele, cu instrumentele multiple și complicate ale meseriei noastre.

Le-am urat copiilor și foarte multe succese și foarte mult studiu, fiindcă numai așa pot face o treabă utilă pentru ei și pot, într-adevăr, revela și confirma vocația lor autentică.

— Dar profesorilor ce le recomandați?

— Așa cum spuneam, familiarizarea tot mai adincă a copiilor cu textul — eu aș zice că de acum nici nu mai abandonăm această interpretare de text, ca subiect la olimpiade. În general, la orice concurs și poate și la teze ar fi bine să-i obișnuim cu acest mod de cunoaștere a literaturii, fiindcă este un mod de cunoaștere. Pe de altă parte, cu ascuțirea mijloacelor critice, multiplicarea lor, punerea la curent cu ceea ce înseamnă metodele critice contemporane. Și pe urmă, eu mai ce-ream ceva: să proiectăm opera de literatură națională, mai ales operile marilor scriitori, pe fundalul literaturii universale și comparate. Adică, să

ANCHETA „REVISTEI NOASTRE“

Concursul național
și literatura română „Mihai

VĂZUT DE EL

1. A cîta oară participați la o asemenea concurs?
2. Cum ați întîmpinat această etapă?
3. Ce părere aveți despre subiectele concursului?
4. V-ați gîndit și la unele propuneri?
5. Cu ce impresii plecați din orașul Iași?

înțelegem în ce măsură marii scriitori români au dat — folosind motivele eterne ale literaturii, fiindcă ele sînt întotdeauna repetabile, intersanjabile — o nouă strălucire, o nouă profunzime, o viziune extraordinară de originală și de autentică vechilor motive folosite de cînd lumea de către scriitori și dădeam cîteva exemple în legătură cu Eminescu, mă refeream la cosmogonia eminesciană care reia toate vechile cosmogonii și reface o sinteză extraordinară; mă refeream la Creangă și la niște pagini extraordinare care reiau un motiv vechi al lumii pe dos, care provine din antichitatea tirzie și o face genial în „Povestea lui Harap-Alb“, în viziunea lui Ochilă, care înfățișează, într-adevăr, lumea pe dos, la modul hitru; vorbeam despre Sadoveanu și făceam niște corelații tot așa cu Dante, cu inițierile și călăuzirile în experiențele inițiatice săvîrșite de pildă, în „Nunta domniței Ruxandra“ de către Ștefan Soroceanu pentru nepotul său, Bogdan; vorbeam de Magul din „Strigoi“ și de Magul din „Creanga de aur“. Și pe urmă mai recomandam ceva, de pildă, cînd se studiază sonetele, structura lor, să se discute felul în care de la Shakespeare, au pornit Eminescu și Vasile Voiculescu, pentru a da literaturii noastre moderne geniale opere, respectivelor lor sonete. Și mai vorbeam despre poezia contemporană, vorbeam despre Ion Alexandru, care folosește modelele imnice ale poezilor bizantini ș.a.m.d.

— În condițiile acestea, ar trebui să se introducă săptămînal măcar o oră de literatură universală în liceu.

— Eu nădăjduiesc, pentru că ceea ce facem noi la universitate nu mai este în nici un fel indetulător pentru cultura studenților. Adică, noi la facultate nu mai avem în program decît un an de zile. Ceea ce profesorul Vianu desfășura în patru ani, noi trebuie să concentrăm într-un an. Vă închipuiți în ce goană și în ce condiții de constrîngere a timpului sîntem siliți că facem materia aceasta, care, practic este fără sfîrșit. Or, ne-ar fi de un mare ajutor dacă elevii ar studia niște lucrări elementare în ceea oră, care ar fi așa de dorit să se introducă.

— Ca veche cititoare și prietenă a „Revistei noastre“, cu ce gînduri vă adresați tinerilor ei redactori?

— Eu prețuiesc foarte mult revista aceasta, fiindcă știți foarte bine că și eu sînt jumătate vranceancă și de Focșani mă leagă și copilăria, și amintirile, și neamurile. Prețuiesc și această revistă și eforturile celor care o editează cu destule dificultăți și sacrificii. Le urez mult spor în muncă și creșterea continuă a calității materialelor pe care le publică. De fapt, se vede această creștere de la an la an, așa că ceea ce cer eu nu este decît o rămînire cumva pe direcțiile pe care deja ați și pornit și le păstrați cu cinste.

— Vă mulțumim!

Focșani, 17 aprilie, 1981

Interviu propus de
prof. Petrache DIMA

Pompilia PETANCA, clasa a IX-a, Liceul pedagogic din București:

1. Pentru prima dată.
2. Cu emoție, dar și cu nerăbdarea pe care mi-o dă ambiția de a realiza succese foarte frumoase.
3. Au fost destul de dificile. Ele au sintetizat lecturile noastre obligatorii și facultative.
4. Mi-ar fi plăcut să vorbesc despre Eminescu, al cărui nume îl poartă această olimpiadă.
5. Este un oraș modern, în plină transformare. M-au impresionat și locuitorii săi, care sînt niște gazde foarte ospitaliere.

Maricica BABIȘ, clasa a XI-a, Liceul pedagogic din Focșani:

1. A doua oară.
2. Ca pe un examen, ca pe o verificare: cu interes, seriozitate, teamă produsă de iminentele (și totuși frumoase!) surprize.
3. Neașteptate (?!), așteptate (avînd în vedere înclinația tovarășei academician Zoe Dumitrescu-Buşulenga spre eminescianism), interesante, fru-

moase. Ele au cuprins un vast cîmp de... magnetizare... literară.

4. Subiecte la alegere, înființarea unui premiu al orașului — gazdă, participarea celor mai buni studenți filologi în calitate de invitați de onoare sau ca membri în comisia de corectare.

Bogdan LAZĂR, clasa a X-a, Liceul de matematică-fizică „Ștefan cel Mare“ din Suceava:

1. A doua oară.
2. De-abia acum înțelegem exigențele unei asemenea competiții și pregătirea superioară a colegilor de concurs. Deci, cu emoție.
3. Primul subiect presupunea o capacitate de sinteză remarcabilă, o înțelegere a felului în care trebuia valorificat materialul pe care îl consultasem în sălile de clasă, de lectură sau în camera noastră. O riguroasă selecție. Cel de-al doilea subiect ne-a pus la încercare capacitatea noastră

(Continuare în pag. 1278)

nal de limba
răi Eminescu“,
ediția 1981,

LEVI

enea competiție?

date?

Unirii?

IN MEMORIAM

MARIN PRED

La apus de soare, în
Siliștea - Gumeșt

9 august 1980. Sintem în a cincea zi a excursiei noastre. E simbătă după amiază. Apucăm la dreapta pe un drum neasfaltat, care se desprinde din șoseaua Pitești — Alexandria. Mașina ne leagă-nă în toate părțile. De-ar rezista pînă în sat. Pe o colină, zărim o perdea de salcîmi, străpunsă din loc în loc de razele soarelui aplecat spre orizont. Intrăm într-un univers transfigurat de pana unui mare artist. Țăranii s-au adunat pe la porți sau în mica piață din mijlocul satului, aflată în dreptul unui monument. Aici oprim și noi microbuzul. Pentru o clipă, încetează și forfota. Ne adresăm primilor întîlniți:

— Unde-i casa părintească a lui Marin Preda?

— La doi pași. Vă poate duce acolo cumnatul său, Ion Baltac. Din mulțime, se desprinde un bărbat înalt, uscățiv, cu părul aproape alb, tuns scurt. Aflînd de unde sintem, fața i se luminează. Grăiește nu numai pentru noi:

— E bine că lumea-și mai aduce aminte de el...

Lasă căruțul cu roșii, în seama unui prieten spunîndu-i:

— Vinde-le tu pînă mă întorc eu.

Stăpîniți de emoție, ne îndreptăm spre un loc devenit celebru: gospodăria Moromeților. Mai întii, intrăm în curtea lui Ion Baltac. Ilinca, soția lui și sora scriitorului, nu-și ascunde uimirea în fața unui grup atît de numeros, dar și un ușor zîmbet pe un chip mistuit de tristețe.

— E bine că lumea-și mai aduce aminte de el...

Laitmotivul ne înfioară. De la trecerea fratelui său în lumea umbrelor, s-au scurs aproape trei luni.

— După vizita pe care trebuia s-o facă la Focșani, continuă ea, — urma să vină la noi, într-un concediu mai lung. N-a mai ajuns nici la dumnea-voastră și nici aici.

Ion Baltac îi știe opera din scoarță în scoarță în cele mai mici amănunte.

— Cum ați reușit?

— Am fost navetist. În serile cînd nu veneam acasă, după program, citeam. Am rămas cu deprinderea asta.

— Ce ecou a produs opera sa în rîndul consătenilor?

— Nimeni nu-i profet în satul său, răspunde ofînd Ilinca.

— Oamenii de aici nu prea citesc — precizează Ion Baltac. Și-au dat seama că e „cineva” de-abia în preajma alegerilor de la 9 martie 1980. Atunci, au aflat că-i un mare scriitor și și-au închipuit că le poate rezolva anumite probleme obștești și chiar personale și l-au ales deputat în M.A.N.

— Bine, dar cadrele didactice din comună, nu i-au popularizat lucrările?

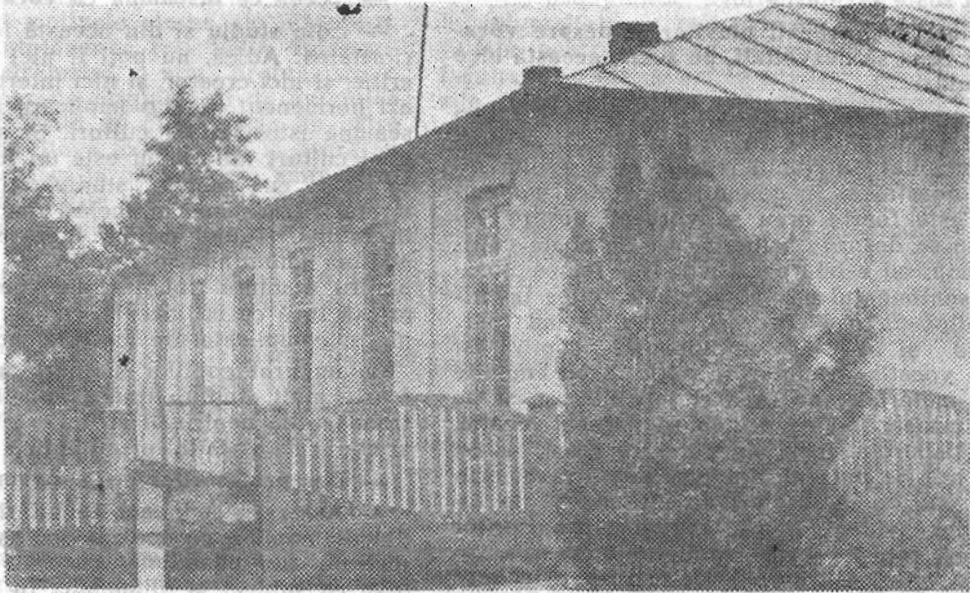
— S-a încercat o dată să se organizeze o șeză-

Ilinca, sora

In e
ga s
soția

satul

Școala în care a învățat Marin Preda

oare literară, la care și anunțaseră participarea
țiva scriitori și activiști culturali din Alexandria.
ra într-o duminică. Străinii au venit, însă au
ășit ușa școlii închisă. Cetățenii nu fuseseră in-
itați.

Ne continuăm drumul spre casa bătrânească, un-
e locuiește Achim (alias Gheorghe Călărașu). El
i soția înșiră foi de tutun.

La cișmeaua de lângă poartă ne potolim setea.
oare Ilie Moromete (alias Tudor Călărașu) o ti
pucat-o? Este singurul lucru modern în această
urte străjuită de salcâmi. Clădirea e veche, tipic
ărănească: are două odăi despărțite de o sală,
rispă închisă incomplet cu scindură spălată de
loi. Achim e scund, bine legat, prietenos.

— A mers afacerea cu oile? — ne interesăm noi.

— A mers o vreme...

riitorului

— Paznicul de pe moșia Maricăi a pățit-o rău...
— I-am tras un toc de bătaie să mă țină minte,
completează el netezindu-și chelia și făcând ștren-
gărește cu ochiul.

— Unde a fost fierăria lui Iocan?

— Mai sus de noi. Haideti să vă arăt.

Îeșim în uliță. Lumea ne urmărește, mistuită de
curiozitate.

Poiana n-a mai rămas decît în paginile cărții...

Acum, e acolo o casă nouă, împrejmuită cu
gard frumos.

La întoarcere, vedem casa lui Cocoșilă. Fii-
că-să toarce pe prispă.

În fundul grădinii, zărim discul roșu al soarelui
gata să apună.

P. NICOARĂ

Foto Tiberiu DIMA

ul imaginii, de la stîn-
dreapta: Ion Baltac,
Achim și Achim.

IN MEMORIAM

După odiosul Dictat de la Viena din 1940, la Școala normală a Societății pentru învățatura poporului român din București, unde eram și eu elev, după examenul de admitere din 1937, ne-au venit o serie de colegi noi, refugiați din Ardealul „cedat”. Printre ei se afla și **Marin Preda**, care urmasse pînă atunci cursurile Școlii normale din Cristurul-Seculesc.

În clasa zgomotoasă, cu copii fără griji, năzdrăvani aflați în atenția conducerii liceului, Marin Preda făcea o notă aparte: serios (probabil și pentru că era cu doi ani mai în vîrstă decît noi), cu ochelari foarte puternici, în care se oglindeau parcă mai multe cercuri concentrice, cu părul bogat și ondulat. Era totdeauna preocupat, stătea liniștit în bancă și citea tot timpul. Arareori, schița cîte un zîmbet atunci cînd auzea o glumă

mă o realiza într-un maculatur gros. De aici, transcria textul într-un caiet neliniat. Avea un scris frumos, aplecat spre stînga.

Puțini dintre noi puteau asculta lectura unor fragmente, pentru că autorul, fiind o fire retrasă, nu-și făcuse încă un prieten cărui să-i des-tăinuiească unele confidențe. La vîrsta lui, mai mare ca a noastră, se mai adăuga și lipsa unor posibilități materiale, motiv pentru care era îmbrăcat foarte modest: purta un costum de dimie și o căciulă țuguată, decolorată de vreme. Toate acestea îl determinau să se retragă în sine și să-și facă proiecte de viitor, fără a-i fi și noi părtași. O mică intimplare ne-a adus în față un alt coleg, pe care am început să-l înțelegem și să-l privim, deci, cu alți ochi.

Profesorul nostru de română, **Vladimir Streinu** (alias Nicolae Iordache), om de mare erudiție, bărbat frumos și elegant (poreclit Scherlock Holmes, pentru că semăna cu actorul Aurel

MARIN PEDA, ELEV

bună sau cuvîntul unui orator improvizat, care, de la catedră, căuta să atragă atenția clasei, imitînd pe cîte un profesor sau pe cineva din conducerea școlii. Dacă cel substituit era directorul liceului, vestitul profesor de istorie Ion Ionașcu, originar de pe meleagurile Vrancei (din Tulnici), scurta cuvîntare era presărată cu moldovenisme, gustate cu plăcere de majoritatea colegilor care erau munteni. De multe ori însă, era vorba de subdirectorul școlii, Ernest Lascăr, profesor de gimnastică, un tip foarte pedant, care ne făcea zile fripte pentru orice și ne umilea pentru că eram fii de țărani. (Marin Preda îl prezintă exact în „Viața ca o pradă”).

La vîrsta aceea, mulți dintre noi aveam preocupări literare, dar Marin Preda se detașa cu mult peste încercările noastre. Experiența redusă, specificul vremurilor și preocuparea limitată de a deveni doar „apostoli ai neamului” ne-au împiedicat să-i întrevedem spectaculoasa-i afirmare scriitoricească. Lucra încă de pe atunci la un roman, **Fereastra**. Ca să-l elaboreze în liniște, făcea, în locul nostru, de planton noaptea. Prima for-

Rogalski, care intrase perfect în rolul celebrului erou), fermecător în orele de clasă, ne-a dat ca temă, la un extemporal, portretul unei persoane cunoscută de noi. După prezentarea generală a lucrărilor, ne-a spus:

— Am să vă citesc o compunere care mi-a plăcut și care o să vă placă și dv.

Și-a început (reproduc din memorie): „Undeva, într-un sat, un dascăl orb, cu barba bogată și albă pășea liniștit către strană și-și așeza în ordine toate cărțile de rit, așa cum obișnuia în tinerețe, cu toate că el nu vedea...”.

În liniștea deplină a clasei, profesorul continua să citească, conturînd și mai mult chipul bătrînului dascăl.

— Ce notă i-ai acordat, domnule profesor? — au întreat copiii.

— Zece supra trei tăiat, pentru că autorul, domnul Preda, este un tînăr cu mult talent, dar care trebuie să mai învețe și multă gramatică.

În pauză, toți colegii l-au inconju-

Dumitru EPÎNGEAC

(Continuare în pag. 1272)

IN MEMORIAM

Marin Preda, elev

(Urmare din pag. 1271)

rat pe Preda, unii felicitându-l sincer, alții ironizându-l pentru greșelile gramaticale comise. El însă nu ne lua în seamă, zimbea pasiv, ducând aproape de ochi lucrarea și numărând greșelile subtilitate discret cu creionul roșu.

Citea foarte mult și nu numai cărți de literatură, ci și de filozofie, opere inaccesibile multora dintre noi. Îmi amintesc că mi-a dat și mie „Teoria fatalismului”, de Vasile Conta, pe care, până la urmă, n-am înțeles-o.

Fiind la vârsta marilor întrebări, participa la foarte multe discuții contradictorii, care se iscau între noi și pe care el le stăpinea cu autoritate, argumentele sale dovedind maturitate și o bogată lectură.

Îmi vine în minte o întâmplare tragicomică din viața noastră de internat.

În dormitorul nr. 6, cel mai mic și mai intim dintre toate, eram vreo 10 elevi. Într-o seară, s-a încins o discuție pe tema: există sau nu există Dumnezeu? Noi, bucureștenii, „inarmați” cu toate argumentele „Noului”... și „Vechiului Testament”, susțineam că există, „intrusul”, Marin Preda, cu dovezi culese din cărțile științifice citite, ne demonstra contrariul. Disputa — întreruptă din când în când de pedagog sau de elevul de planton, pe care-l scoțeam repede afară — a durat până la miezul nopții. Spre ziuă, s-a pornit groaznicul cutremur din toamna lui 1940, zgâlțâind din țigini bătrina clădire a școlii și umplînd-o cu jîpetele copiilor care fugeau îngrozii. Mulți au rămas pe săli, în

dreptul ușilor sau sub bolți, așteptînd cu înfrigurare sfîrșitul seismului. Lingă noi, într-o nișă din care lipsea bustul sau statuia pentru care fusese construită, cineva, cu pătura pe cap, făcea cruce mari, implorînd spiritul divin, într-un mod în care mărea groaza în vacarmul încăperii.

Cînd lucrurile s-au liniștit, necunoscutul cu pătura pe cap s-a strecurat repede chiar în dormitorul nostru. Am fugit după el și nu mică ne-a fost mirarea cînd am văzut că „pocăitul” nu era altul decît Marin Preda. Pe loc, s-a pornit o bătaie cu perne, care, bineînțeles toate aterizau în capul lui Preda. Parînd loviturile, el ne-a răspuns calm:

— Din instinct am făcut asta, nu din convingere. Și pe cîmp, cînd păzeam caii și se dezlănțuia vreo furtună însoțită de artileria cerească, procedam la fel, ca țărani neputincioși.

Viața de internat, cu bucuriile și necazurile ei, îl integra pe Preda tot mai mult în colectivul nostru, în fiecare zi descoperind un alt om, mai puțin taciturn și glumeț: îi ironiza pe tocolari sau ne povestea cite o întâmplare din Siliștea-Gumești, satul său natal.

Memorabilă este gluma pe care a făcut-o într-o oră de italiană. Profesoara, o tinără absolventă, ne-a cucerit prin înfățișare și prin modul în care conducea lecțiile.

Înainte de a veni în clasă, îi ștergeam de zeci de ori catedra, iar pe sugativă îi picuram apă de colonie. Micile noastre ștergării, care nu-l atrăgeau pe Preda, o amuzau, iar simlînța pe care o dovedeam la obiectul ei, fără îndoială că o mulțumea. Văzînd-o așa de prietenoasă, Marin Preda i-a încredințat romanul, pentru a-i afla părerea.

Într-o zi, îl scoate la lecția „La famiglia” și, între altele, îl întreabă:

— Domnule Preda, cîți membri sînteți în familie?

— Doisprezece.

— A! multo avanti!*)

— Grazie altrettanto!***) — răspunde el mecanic, prefăcîndu-se că nu și-a dat seama de gafa pe care o făcuse.

Noi și profesoara am izbucnit într-un rîs homeric.

La propunerea clasei, Preda a primit nota zece.

*) — A! mulți înainte!

**) — Mulțumesc, la fel!

Cu autorul „Morometilor” am fost coleg numai în anul școlar 1940—1941.

După vreo douăzeci de ani, în timp ce mă aflam pe la niște guri de exploatare forestieră din Munții Vrancei, l-am urmărit la televizor. Îndată, s-a născut ideea de a-i trimite o scrisoare. Ceea ce am și făcut. La citva timp, am primit următorul răspuns nedatat, doar ștampila poștei din București indică ziua de 8 noiembrie 1963:

IN MEMORIAM

Marin Preda — inedit

Draga Epingeaș, —

Am primit scrisoarea ta, care conține
e destul de lungă și conține prea puține

lucruri despre viața ta. Ce-ai făcut din 1941 și până acum, adică timp de 20 de ani? Doar că în primăvara asta veneai de la o pădure (locul tău de muncă uneori, dar ce, ești pădurar, tăietor de lemne?) și că altădată ai făcut nu știu ce cu pămintul școlii unde erai învățător; încolo numai amintiri din clasă și acelea evocate ca dintr-o ceață! E cam puțin, mon cher, trebuie să recunoști! Scrie-mi mai mult și mai ales ce s-a întâmplat în această viață de om de când ne-am despărțit.

La scrisoarea ta, sau mai bine zis la evocările tale de pe vremea lui Lascăr aș avea de făcut doar o mică rectificare, și anume că acest Lascăr era un porc, un individ josnic care stimula în clasă turnătorii, avea elevii lui (pe Liviu Ștefănescu, dacă nu mă înșel, și nu știu mai pe cine), care îl spuneau tot ce se petrece, în secret și mai ales pe mine mă turna, fiindcă îl injuram pe Lascăr în auzul clasei. Cu tine probabil că s-a purtat frumos, cu mine s-a purtat ca o bestie și acum dacă l-aș întâlni tot l-aș scuipa între ochi așa bătrîn cum ar fi el.

Dragă Epingeaș, îți voi trimite și o fotografie, dar mai târziu, după ce o să-mi mai scrii și să-mi spui mai multe despre tine, dacă ești însurat, unde lucrezi, dacă ai copii, ce cauți la Focșani etc., etc. Până atunci îți transmit salutări, îți urez

multă viață și aștept să-mi scrii din
nou. Să trăiești! Marin Preda

Eu i-am scris cum m-am priceput, fără să știu ce aspecte din viața mea îl interesează. Termenii duri în care îl prezintă pe subdirectorul Ernest Lascăr ne arată că rănilor sufletești produse de acesta atunci nu i se stinseșeră nici după două decenii. Drumul său în viață a fost destul de anevoios, presărat cu numeroase momente dramatice. De aici și reacția lui, tipic țărănească, adică francă. O lumină asupra firii sale, permanent răzvrățite împotriva neomeniei, o aruncă și textul incredințat „Revistei noastre”. Pe de altă parte, el dezvăluie și profilul moral al unora dintre vechii dascăli, care se deosebeau de domnul Vucea, celebrul personaj al lui Dela-

vancea, doar prin vestimentație. Un asemenea ins era și domnul Lascăr, spaima școlii.

I-am îndeplinit rugămintea exprimată în finalul scrisorii, însă legăturile noastre epistolare s-au întrerupt.

Vestea că va veni la Focșani, la 16 mai 1980, m-a emoționat profund.

Ne-am fi revăzut după aproape 40 de ani. Dar moartea sa, survenită în aceeași zi, ne-a împiedicat.

Deși i-am citit întreaga operă, am rămas cu imaginea elevului Marin Preda.

Dumitru EPINGEAȘ*

* Economist, director al Casei de economii și consumațiunii. Sucursala județeană Vrancea (nota red.).

Noi variante ale „Mioriței” publicate în „Revista noastră”⁽¹⁾

de lector dr. **Dinața MARIN**,
Universitatea București

Elevii județului Vrancea nu uită, printre altele, indemnul marelui N. Iorga, care timp de jumătate de veac a lansat stăruitor apelul de a se strînge literatură populară, avere spirituală cea mai de preț a neamului nostru. În „Revista noastră” nr. 52—54, 1978, p. 838, au fost publicate două variante ale **Mioriței**, culese din județul Vrancea, zona ipotetică de naștere a acestei capodopere nescrise a literaturii românești. După cum vedem și prin aceste variante locale, care fac parte din categoria variantelor moldo-muntene de tipul baladei¹⁾, producțiv și în condiții istorice mai puțin favorabile creației poetice orale.

Prima variantă exprimînd căutarea de către mamă a feciorului dispărut, este alcătuită în cunoscutul stil tradițional, cu versurile scurte și melodioase, în care monorima predomină. Ca și în poezia modernă, poetul nu se ocupă în mod deosebit de rimă, în versuri spontane erupe șuvoiul de sentimente dureroase, de căutare și neliniște ale mamei îngrijorate. Metafora despre ochii — mure, neatîns de vînt, de o rară delicatețe, alcătuieste o imagine a purității și nevinovăției feciorului dispărut: „Ochișorii lui, / Două mure negre / Întîns pe pămînt / Ne-atîns de vînt”. Lirismul descriptiv al celor două portrete are darul de a contura idealul de frumos uman al poporului nostru. Datorită tendinței de concentrare a expresiei este omisă prepoziția **pe**, care în mod obișnuit precedă substantivul nume de persoană în acuzativ. Mai semnalăm că

adverbul **ba** este folosit cu sens afirmativ.

Cea de a doua variantă exprimă alegoria morții.

Imaginea morții este evitată și doar sugerată, cu adîncă înțelepciune: „Să nu-i spui că sint/ Culcat la pămînt”. Prin rugămîntea cea din urmă, tînărul dorește ca durerea s-o ocolească pe femeia iubită. Ca și în prima variantă, profundele sale sentimente sînt exprimate printr-o limbă adecvată, plină de savoare populară, de mare simplitate: versuri eliptice de subiect și predicat, viitorul popular, rime provenind din gerunzii și participii, succesiunea unor forme gramaticale identice, preferință pentru anumite elemente lexicale din natură.

Succesiunea de metafore, personificarea mediului înconjurător și folosirea dialogului pentru actualizarea conținutului sînt dozate cu grija cunoscută creatorului anei și sonorității marii arte. Metrul este cel cunoscut **Mioriței**, adică de 5-6 silabe, unele versuri variînd între 4-7 silabe. Nu lipsește nici formula stereotipă de adresare prin care poetul, coparticipant, solicită atenția auditorului²⁾.

În retorta geniului, cu sensibilitate, au fost turnate în tipare noi, străbătute de duioșie și lirism, autentice emoții estetice.

Eminentul folclorist vrancean, Ion Diaconu, care a dat „la iveală grupuri compacte de variante la teme de baladă, între care numai la **Miorița** peste 90, dovedind forța de creație și conservare a tezaurului folcloric în popor”³⁾, a publicat, din volumul inedit **Tînărul Vrancei**, o variantă a celei mai prețioase balade românești, în **Revista noastră**. Publicarea ei este bine gîndită, deoarece completează variantele anterioare, apărute în aceeași revistă.

(Va urma)

1. Istoria literaturii române, Editura Academiei R.S.R., vol. I, 1964, pag. 120.

2. I. Coteanu, Stilistica funcțională a limbii române, Editura Academiei R.S.R., București, 1973, pag. 109.

3. I. C. Chițimia, Ion Diaconu — 75, în „Revista noastră”, nr. 55—57, 1978, pag. 866.

CONCURSUL NAȚIONAL DE LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ „MIHAI EMINESCU”

Subiectele

(Urmare din pag. 1 261)

CLASA a X-a

1. — Alcătuiți o lucrare, în care folosind lecturile voastre literare, să ilustrați aprecierea:

„Am crezut întoldeauna că scriitorul trebuie să fie un luptător, un deschizător de drumuri, un mare pedagog al neamului din care face parte, un om care simte durerile poporului prin sufletul lui și se transformă într-o trimbiță de alarmă”.

(Octavian Goga)

2. — Octavian Goga: „Sonet” — comentariu literar.

CLASA a XI-a

1. — Alcătuiți o lucrare, în care, folosind lecturile voastre literare, să ilustrați aprecierea:

„Nici o literatură puternică și sănătoasă, capabilă să determine spiritul unui popor, nu poate exista decât desăvirșită de ea însăși, la rindul ei de spiritul aceluia popor, întemeiată adică pe baza largă a geniului național”.

2. — M. Eminescu „Cărțile” — comentariu literar.

CLASA a XII-a

1. — Alcătuiți o lucrare, în care, folosind lecturile voastre literare, să ilustrați aprecierea:

„Un popor trebuie să voiască în orice moment după porunca înaintașilor și după nevoia celor ce vin”.

(N. Iorga)

2. — Lucian Blaga: „Poeții” — comentariu literar.

Până la definitivarea rezultatelor concursului, elevii au vizitat unități economice și instituții culturale, au participat la excursiile organizate în județul Vrancea și la seriile cultural-distractive date în cinstea lor.

Joi, 16 aprilie a.c., elevii din clasele a IX-a și a X-a și cadrele didactice care i-au însoțit au fost oaspeții Liceului „Unirea”. Cu acest prilej, ei au asistat la un program artistic și au vizitat cabinetele și laboratoarele școlii, precum și expoziția „Revistei noastre”.

Adunarea festivă de premiere din 17 aprilie a fost precedată de o ședin-

ță de lucru, în cadrul căreia prof. univ. dr. doc. Zoe Dumitrescu-Buşulenga, președinta comisiei centrale, conf. univ. dr. Al. Hanță, președintele comisiei de limba și literatura română, prof. dr. Constanța Bărboi, inspector general în M.E.I., și prof. Ion Hangiu, secretarul Societății de științe filologice, au făcut o temeinică analiză a lucrărilor prezentate la această ediție.

Premierea

Din 307 participanți la concursul de limba și literatura română, 119 au fost distinși cu premii și mențiuni.

La concursurile interjudețene de limba și literatura maghiară și germană s-au înregistrat: 25 și respectiv 23 de câștigători.

Din județul nostru, au ieșit învingătoare trei eleve de la Liceul „Al. I. Cuza (Delia Dăescu — premiul al II-lea, premiul special al Liceului „N. Bălcescu” din București și premiul special al I.S.E.H. Focșani, Gabriela Godinac și Raluca Chiriță — mențiuni) și două de la Liceul pedagogic (Maricica Babiș — premiul special al revistei „Limba și literatura română”, și Genoveva Lupu — premiul special al Liceului pedagogic din Timișoara).

Premiul special al „Revistei noastre” (un set de șase albume de artă românească și universală) a fost acordat elevei Manuela Bugariu, clasa a XI-a, de la Liceul de filologie-istorie din Timișoara, pentru câștigarea de trei ori consecutiv a Concursului național de limba și literatura română „M. Eminescu”.

Paralelă : „GORUNUL” — „GLAS DE SEARĂ”

(Urmare din pag. 1264)

flecției. Credința („poate”, „peșemne”) devine certitudine :

„Cuvînt încerc-a se rosti:
Veni-va zi! Veni-va zi!”

Inversiunile din aceste versuri, pe lângă efectul stilistic, delimitează ideea centrală a morții.

Strofa următoare accentuează procesualitatea lumii, scurgerea ireversibilă a timpului:

„Din veac. în slujbă viermii
sînt.
Sub glie-i văd lucrînd, lucrînd
Intra-voi iar, sub veghea lor,
În ciclul elementelor”.

Versurile acestea sînt parcă o continuare a finalului poeziei „Gorunul”. Avem de-a face cu o urmare firească: mai întîi „ascult cum crește-n trupul tău sicriul”, apoi, „sub glie-i văd lucrînd, lucrînd”.

Abstractizarea din „Gorunul” (liniștea ce o va gusta poetul „între scîndurile lui”) își găsește corespondent într-o viață ulterioară, dar nu o viață divinizată, spiritualizată, ci înțeleasă biologic, un „ciclu al elementelor”.

Repetarea primelor două versuri ale poeziei este urmată de tema, mărturisită indirect, că prelungirea vieții în acest ciclu al elementelor va șterge amprenta vieții fizice, a vieții terestre:

„Avea-voi fața nimănui
asemenea pămîntului”.

Ultimele două versuri ale primei strofe revin ca un leitmotiv al poeziei :

„Cuvînt încerc-a se rosti:
Veni-va zi! Veni-va zi!”

Finalul „Glasului de seară” este parcă o izbăvire, o încredințare a lui Blaga că nu va rămîne un anonim, că trecerea lui pe acest pămînt nu va rămîne fără ecou, slova lui înlesnind pe cei ce vin în urma sa :

„Înmormîntat în astă stea,
În nopți voi lumina cu ea”.

„Glasul de seară” semnifică de fapt viziunea, concepția filozofică matură a lui Blaga asupra morții.

Concepția filozofului metafizician din „Gorunul”, rezolvată pe plan artistic în manieră expresionistă suferă o transformare radicală în „Glas de seară”.

Schimbarea intervenită pe tărîmul ideilor s-a răsfrînt și pe plan compozițional. Versurile libere, care se succed neregulat, după cum ele însele sînt neregulate, intercalîndu-se versuri de 13-15 silabe cu versuri de 2-4 silabe, sînt înlocuite cu versul cu rimă clasică, egal ca întindere. Impresia picurării stropilor de liniște ce se adună într-un șuvoi nestăvilit face loc senzației de curgere alene a timpului, de mărginire a vieții subiective.

Numitorul comun al celor două poezii este seninătatea în fața morții, amintind de motivul mioritic, seninătate fundamentată pe credința utilității unei vieți în continuă căutare, deși efemeră.

ULTIMELE ȘTIRI

● În cadrul fazei republicane a concursului pe meserii, elevul Neculai MACARIE, clasa a XII-a, s-a situat pe locul I.

● Echipa de karturi a liceului nostru, participantă la Concursul „Cupa Dunării”, s-a clasat pe locul al III-lea.

● 97 la sută dintre elevii claselor a XII-a au obținut permisul de conducere.

A. G.

ERATA

Finalul articolului „Ion Minulescu”, de prof. univ. dr. Dumitru Mișu, apărut în „Revista noastră”, nr. 73-74-75, pag. 1200, se va citi :

„(...) Ion Minulescu este și va fi citat îndeosebi pentru poezia sa, care, considerată istoric, apare ca una dintre primele poezii românești viabile ale artei literare de factură modernă”.

BLOCNOTES

Aceasta este impresia pe care ți-o lasă fostul târg moldovenesc, astăzi — așezare urbană în plin proces de modernizare. Edilii însă, știind să aprecieze bogata și valoroasa moștenire spirituală, ocrotesc cu grijă tot ceea ce amintește de trecerea pe aici a unor mari personalități: scriitori, actori, oameni de știință, sculptori, animatori culturali.

Așa de pildă, pe strada Rădășeni, se mai păstrează casele în care au locuit Ion Creangă și Mihail Sadoveanu. La fel, casele Lovinesților (între care și cea a nepotului lor, Anton Holban, fost elev al Liceului „Unirea”), a lui Artur Gorovei, fondatorul revistei „Șezătoarea” ș.a.

În semn de omagiu, dar și pentru a conserva dovezile referitoare la viața și activitatea lor, s-a deschis **Galeria oamenilor de seamă**, instituție unică în felul ei, amenajată în locuința lui Horia Lovinescu, care a donat-o în acest scop.

Documentele expuse ilustrează contribuția adusă la dezvoltarea literaturii și culturii naționale de peste patruzeci de figuri marcante din fostul județ Baia.

Prima încăpere este rezervată lui Creangă și Sadoveanu. Fotografii, exemplare din opera lor (între care și manualul lui Creangă, „Învățătorul copiilor”), acte originale schițează o imagine de ansamblu a acestor coloane de bronz ale literaturii române.

Mai multe panouri și vitrine cuprind aspecte din viața și activitatea lui Eugen Lovinescu, Anton Holban, Nicu Gane, N. Beldiceanu, poet și arheolog (descoperitorul Cucutenilor), N.N. Beldiceanu, I. Dragoslav, Matei Millo, Gr. Vasiliu-Birlic etc.

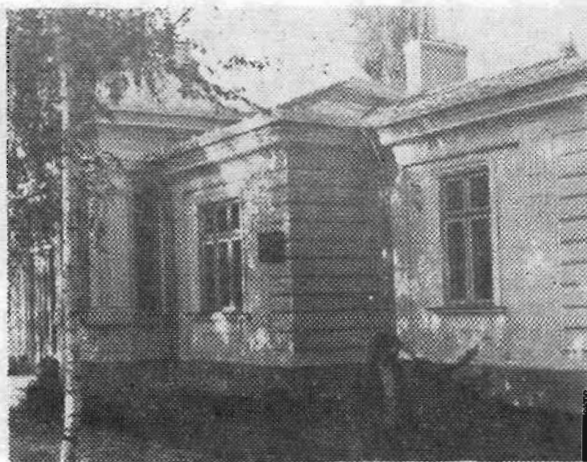
Un loc aparte îl ocupă documentele referitoare la Nicolae Labiș, fost elev al Liceului „Nicu Gane” din Fălticeni. Bustul poetului reține atenția prin expresia liniilor chipului său, imortalizat de o mână inspirată.

În spatele casei, zărim de pe terasa măruș sub care Horia Lovinescu a scris celebra piesă **Moartea unui artist**.

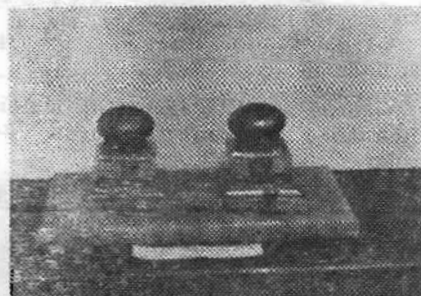
Ne-au rămas de vizitat: expoziția de sculptură „Ion Irimescu” și Mălinii lui Labiș. Un motiv de întoarcere pe aceste locuri dragi.

Lidia DIMITRIU
Valentina DIMA,
clasa a XI-a A

FĂLTICENI, oraș - muzeu

Galeria oamenilor de seamă

Călimara lui Anton Holban

Colțul rezervat lui Nicolae Labiș

Concursul național văzut de elevi

(Urmare din pag. 1 268)

de a analiza un text necunoscut pînă atunci.

Pentru tratarea lor, cu mai bune rezultate, aveam nevoie de mai mult timp.

4. Să fie mai limitat spațiul de investigație, în condițiile în care avem la dispoziție doar trei ore.

5. Primirea a fost extraordinară. Începînd cu călduroasele urări de bun sosit, cu pionierii care ne-au așteptat îmbujorați în fața Școlii generale „Simion Mehedinți” din Soveja, în fața Mausoleului de la Mărășești și pînă la mesele încărcate de la liceele din Focșani, totul a fost rodul unei remarcabile organizări.

Ce se mai poate spune despre un oraș care ne-a primit cu flori și bucurie?

Dăruim și noi Vrancei aceleași flori și bucurii!

George IANCU, Liceul de matematică-fizică „Unirea” — Turnu-Măgurele:

1. Este pentru a doua oară consecutiv, cînd particip la faza finală a Concursului național de limba și literatură română „Mihai Eminescu”.

2. Cu aceleași emoții cu care participam și la Satu-Mare, ba — aș putea spune — chiar sporite, avînd în vedere că trebuia să continui o frumoasă tradiție, să confirm rezultatul dobîndit acolo.

3. Deși frumoase, subiectele au fost cam vaste pentru trei ore (mă refer la cele date la clasele a XI-a și a XII-a).

4. Da, în primul rînd, aș propune mărirea timpului de concurs la patru ore. În al doilea rînd, și în anul viitor să se păstreze aceeași componență a comisiei centrale, avînd ca președintă tot pe tovarășa profesoară univ. Zoe Dumitrescu-Buşulenga. În felul acesta, se va putea urmări mai bine — cred — felul în care prind contur ideile lansate aici cu privire la modul de concepere și redactare a lucrărilor etc. Totodată, e bine să se păstreze desfășurarea concursului pe

ANCHETA „REVISTEI NOASTRE”

secțiuni corespunzătoare profilurilor școlilor.

5. Vă mulțumim din toată inima pentru organizarea ireproșabilă și pentru căldura cu care am fost primiți pretutindeni. Plec din orașul Unirii cu amintiri al căror ecou anii nu-l vor putea stinge.

Delia DĂESCU, Liceul „Al. I. Cuza” din Focșani:

1. Pentru a cincea oară.

2. Cel mai potrivit spațiu pentru a ne cunoaște este competiția. Actul în sine, de a te descoperi, merită să fie întîmpinat cu emoție.

3. De la un subiect pentru etapa republicană așteptăm mult. Dintr-un titlu trebuie să curgă o lucrare care să ne reprezinte, iar în cuprinsul ei trăim încă o dată, prelungindu-ne în poveste, tot noi. Formularea temei a dat concurenților o posibilitate strălucită de a-și întinde aripile. Mie subiectul acesta mi-a adus o bucurie.

4. Totuși, mai pe măsura gîndului nostru, mi-aș fi dorit o pledoarie pentru pace, avînd ca punct de plecare poemul „Surisul Hiroșimei” de E. Jebeleanu. Cred că am fi îndeplinit un act de luptă pentru adevăr.

Sarolta PAP, clasa a XII-a, Liceul de filologie-istorie din municipiul Sf. Gheorghe:

1. Particip pentru a patra oară la o asemenea competiție.

2. Am fost satisfăcută de rezultatul etapei județene și m-am pregătit conștiincios, știind că voi avea posibilitatea să mă întilnesc cu cei mai talentați elevi la faza interjudețeană a concursului de limba și literatură maghiară.

3. Subiectele au corespuns așteptărilor participanților. Sintem elevi în clasa a XII-a și am avut prilejul să dovedim capacitatea noastră de cunoaștere a literaturii materne, puterea de a analiza și a sintetiza texte literare dintre cele mai valoroase.

5. Plec din Focșani cu cele mai bune impresii. Personal, sint mulțumită de locul al doilea obținut la acest concurs.

Raluca CHIRILĂ, Liceul „Al. I. Cuza” din Focșani:

1. Pentru a treia oară.

2. Cu viu interes, deoarece concursul a constituit un bun prilej

ANCHETA „REVISTEI NOASTRE“

pentru verificarea posibilităților noastre.

3. Ar trebui pus un accent mai mare pe creație. În general, literatura nu se mărginește la cifre și ani. Cînd se stabilește subiectul, trebuie să se țină seama și de acest lucru.

4. Aș fi vorbit cu plăcere despre poezia filozofică a lui Eminescu, Arghezi sau Blaga.

Doina VARTIC; Liceul „G. Coșbuc“ din Năsăud:

1. Prima dată.

2. Cu emoție și curiozitate.

3. Destul de dificile, deoarece trebuia să-ți ordonezi și să-ți sistematizezi un conținut vast. Mi-a plăcut subiectul al doilea.

4. Să veniți la Bistrița.

5. Am trăit clipe de puternice emoții oferite de meleagurile vrîncene, unde istoria este mai aproape de noi ca oriunde. La Mausoleul de la Mărăsești, unde am fost întîmpinați de militari, uteciști, pionieri și șoimi ai patriei, au răsunat și răsună încă în noi cuvinte: „Pe aici nu se trece!“, lecție vie a istoriei. Am venit în Vrancea din ținutul grăniceresc al Năsăudului ca să ascult glasul istoriei și al poeziei.

Ionica CALOTA, Liceul „Gh. M. Murgoci“ din Brăila:

1. Pentru a patra oară.

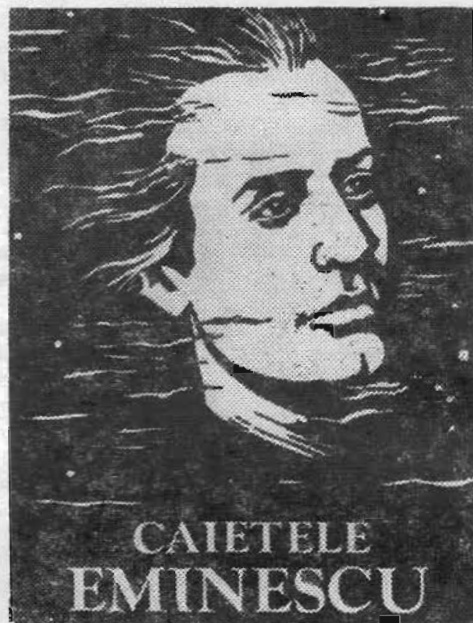
2. De cînd particip, ediția a XXIV-a mi s-a părut cea mai grea, în primul rînd pentru că selecția este din ce în ce mai riguroasă și, deci, concurența e din ce în ce mai strînsă, iar în al doilea rînd, pentru că subiectele, dintre care unul comentarea unui text la prima citire — au fost foarte dificile.

4. Să se mențină formula de la această ediție: existența a două subiecte, pentru că acest lucru ne ajută să ne formăm capacitatea de concentrare, de sinteză.

La această ediție spre deosebire de celelalte, nu s-au organizat și întîlniri cu scriitorii contemporani. Așadar, propun să se reia această practică deosebit de valoroasă și de eficientă pentru noi, elevii.

5. Focșaniul rămîne un oraș al istoriei. Monumentele sale evocă momente dramatice, însă invită și la veșnica cinstire a eroilor și la meditație asupra viitorului. El e flacăra de aur a zbuciumatei noastre existențe.

NOTE DE LECTURĂ

În paginile acestei culegeri apărute recent la Iași, sînt reunite cele mai importante studii științifice elaborate de studenți filologi pe marginea creației autorului „Luceafărului“, lucrări prezentate în cadrul Colocviului național studențesc „Mihai Eminescu“, ediția 1980.

La baza selectării lor, au stat două criterii: nivelul științific și reprezentarea tuturor centrelor universitare participante la acest colocviu.

Volumul este alcătuit din două secțiuni: I — „Motive și semnificații“; II — „Stilistica și poezia textului“.

Dintre comunicările publicate aici rețin atenția: „Conceptul de mit la Eminescu și Blaga“, de Valeria Pîrveu (Iași), „Starea de abis în poezia lui Eminescu“, de Dorel Bacos (Iași), „Straturi cosmologice în lirica eminesciană“, de Elena Florian și Viorica Porumb (Baia-Mare), „Demon și demonism“, de Otilia Filip (Oradea) ș.a.

Prin dezvăluirea unor aspecte mai puțin cercetate, precum și prin nivelul științific deosebit de ridicat, aceste lucrări sînt, fără îndoială, valoroase contribuții la cunoașterea mai profundă a operei celui mai mare poet român.

**Tatiana OLTEANU, clasa a XI-a,
Liceul sanitar Focșani**

SECVENȚE CULTURALE

SIMPOZION

În zilele de 1 și 2 aprilie a.c., s-a desfășurat în sala Teatrului municipal din Focșani, simpozionul ziaristic, organizat de Consiliul Culturii și Educației Socialiste, Consiliul ziaristilor din R.S.R., Asociația ziaristilor de artă și literatură, ziarul „Milcovul” și Comitetul județean de cultură și educație socialistă Vrancea.

S-au dezbătut următoarele teme: „Locul și rolul presei, radioteleviziunii, literaturii și artei în activitatea de educare revoluționară a maselor, în procesul de formare a omului nou, constructor conștient al societății socialiste și comuniste în România” (referent: Nicolae Dragoș, redactor-șef adjunct al ziarului „Scinteia”; „Contribuția mijloacelor de comunicare în masă la stimularea creativității tehnico-științifice a oamenilor muncii, a mișcării inovatorilor, a procesului tehnic” (referent: Emil Marinache, redactor-șef al ziarului „Scinteia tineretului”); „Căi și mijloace specifice presei și radiodifuziunii pentru antrenarea maselor în mișcarea cultural-artistică în cadrul Festivalului național „Cîntarea României” (referent: Constantin Vișan — realizator de emisiuni TV).

La dezvoltarea acestor teme, au contribuit: Ion Mitran, redactor-șef adjunct al revistei „Era socialistă”, Constantin Stănescu, șef de secție la ziarul „Scinteia”, Carol Roman, publicist comentator la revista „Femeia”, Alexandru Gavrilescu, directorul Întreprinderii cinematografice Vrancea, Ion Nistor, redactor-șef al ziarului „Milcovul” (tema 1); Ioan Erhan, publicist comentator la ziarul „Scinteia”, Tudorel Oancea, redactor-șef al ziarului „Viața nouă” — Galați, Toma Ionete, președintele Consiliului județean Vrancea al sindicatelor, Andrei Bacalu, realizator de emisiuni TV (tema a II-a); Liviu Cernăianu, redactor-șef al revistei „Cîntarea României”, Alexandru Crihană, președintele Comitetului de cultură și educație socialistă Vrancea, Petrance Dima, coordonatorul „Revistei noastre” (tema a III-a).

Cu acest prilej, oaspeții au fost primiți de tovarășul Gheorghe STOICA, membru al C.C. al P.C.R. prim-secretar al Comitetului județean Vrancea al P.C.R., au vizitat numeroase unități economice și instituții culturale din orașul Focșani și alte localități ale județului nostru.

EXCURSIE

Aproape 80 de elevi și cadre didactice de la Liceul „Unirea” și Liceul sanitar din Focșani au efectuat în zilele de 4 și 5 aprilie a.c. o excursie literară și științifică, la Iași. Elevii de la Liceul sanitar s-au întâlnit cu prof. univ. dr. doc. Petre

SECVENȚE CULTURALE

Vancea, membru corespondent al Academiei R.S.R., și cu prof. univ. dr. Petre P. Vancea, directorul Clinicii de oftalmologie. (Dialogul purtat cu această ocazie va fi publicat în numărul viitor). Toți participanții la excursie au vizitat Muzeul memorial „M. Sadoveanu”, unde s-au întâlnit cu prof. univ. dr. doc.

Constantin Ciopraga, care le-a vorbit despre viața și activitatea autorului „Baltagului”, precum și despre casa în care s-a amenajat acest muzeu. (Reportajul dedicat acestui moment va apărea în numărul următor).

LANSARE

La 14 aprilie a.c., a avut loc, la Librăria „Al. Vlahuță” din Focșani, lansarea volumului de versuri „Lumile din strigăt”, de Dumitru Pricop.

Cartea a fost prezentată de conf. univ. dr. Alexandru Hanță, prodecan al Facultății de limba și literatura română din București, graficianul Florin Pucă și poezii Gh. Istrate și Florin Muscalu.

EXPOZITIE

Miercuri, 20 mai a.c., a avut loc vernisajul retrospectivului de pictură Dumitru Gh. POPA, expoziție organizată în sălile Galeriilor de artă din Focșani. În pragul împlinirii vârstei de 80 de ani, cunoscutul plastician și-a adunat aici 66 de lucrări în ulei și 87 de acuarele de o deosebită valoare.

Expoziția este deschisă pînă la 20 iunie a.c.

ECOURI

„TRIBUNA“ :

„Om de nădejde este acela cărui îi prisosește mereu timpul și este înțelept, atunci când îl investește și se angajează exact acolo unde se merită, transformându-l din timp-prisos în timp-prinos, și nu în timp pierdut la modul jalnic, așa cum observăm, cu un sentiment tragic, nu la puțini.

Gândurile acestea ni le sugerează răsfoirea unei publicații sosite la redacție. Este vorba de **Revista noastră** a elevilor Liceului „Unirea” din Focșani.

Este o rară bucurie — și-o încredere-n tine și-n credințele tale — să vezi cum niște tineri explorează, cu temerară iubire și sobră aplicație, în ținuturile perene ale spiritualității noastre, ale sufletului tău.

Revista are un conținut complex, integrând, într-o cochetă ordine și armonie, dialoguri literare, eseuri, „Teme fundamentale”, literatură originală, interviuri, efegii aniversare, întâlniri cu profesorii (cîți vor mai fi fiind în viață) și elevii promoțiilor mai de demult ale liceului, reportaje, note de lectură, anchete, evocări din istoria neamului, comentarii pe diverse secvențe culturale-artistice, revista revistelor și, de asemenea, pagini închinată științei și tehnicii, de la dezbateri unor probleme de chimie, fizică și mecanică pînă la demersurile sigure în glaciarele altitudinilor ale matematicilor. (A se vedea paginile cu rezolvarea ecuațiilor polinomiale în M2, de către elevul din clasa a XII-a, Radu Nagler).

Nume de prestigiu vin să adeverească prin colaborarea lor seriozitatea și ținuta gravă a publicației. Eseul despre vraja „Dumbrăvi minunate” iscălit de cunoscutul exeget al operei sadoveniene, Constantin Ciopraga, este o minunăție adevărată, „viclean” de frumoasă, spre atîngerea sensurilor absconse ale textului.

Versuri originale și proze scurte iscălite la rubrica „Dintre sute de catarage” a numerelor 70-71-72 (serie nouă) octombrie-decembrie 1980, — și promit că voi scrie de acela care publică în celelalte numere, într-un alt poștalion — Rodica Șoricău, Mariana Mihail, clasa a X-a, Aurelia Martin, clasa a VIII-a, Gabriela Nemțeanu, clasa a XII-a, Mihaela Serea, clasa a XI-a, Dorina Coman, clasa a X-a, Florin Budescu, clasa a XI-a și Carmen Daniela Chitîmia.

Binemerită acești elevi laude, precum și cei care-i îndrumă și le supraveghează elanurile”. (Nr. 9, (1262), anul XXV, 26 februarie 1981).

Teohar MIHADAȘ

ECOURI

„LUCEAFĂRUL“ :

„Intrată în conștiința publică focșăneană (și nu numai de aici, intrucît publicația cunoaște o largă răspîndire în țară), **Revista noastră**, apărută sub egida Liceului „Unirea” din Focșani, se impune atenției și prin numărul ei cel mai recent. Coordonatorul publicației, profesorul Petrache Dima, face din nou dovada pasiunii și priceperii sale. Centenarul Sadoveanu este marcat de două instructive interviuri realizate de însuși Petrache Dima cu academicianul Iorgu Iordan și Profira Sadoveanu. Constantin Ciopraga încredințează **Revistei noastre** eseuul Vraja „Dumbrăvi minunate”, iar Nicolae Scurtu își aduce contribuția prin tipărirea unei suite de autografe sadoveniene date pe cărți ce aparțin lui Cezar Petrescu, Demostene Botez, H. Blazian și alții. Remarcabile sînt analizele literare semnate de elevele Mihaela Serea și Delia Dăescu, consacrate, de asemenea, operei sadoveniene. Date și opinii interesante conține și dialogul lui P. Nicoară cu conferențiarul universitar Valeria Costăchel, avînd drept temă patriotismul lui Nicolae Iorga. Activitatea cenaclurilor literare frecventate de elevii focșăneni se reflectă în semnificativele grupaje de versuri semnate de Rodica Șoricău, Mariana Mihail, Gabriela Nemțeanu, Mihaela Serea, Carmen Daniela Chitîmia și de însemnările critice redactate de Ioan Mălmășcu, Lăcrămioara Văsuianu și Florin Budescu”. (4 aprilie 1981).

N. NEMȚEANU

ECOURI

RADIO — IAȘI :

„Recent, am primit la redacție noul număr al **Revistei noastre**, publicație a Liceului „Unirea” din Focșani.

Cu mai bine de un an în urmă, mă aflam la acest liceu și profesorul Petrache Dima, cel care este coordonatorul, inima cea mare a revistei, mi-a arătat câteva numere din prima serie fondată în 1912. Peste ani, s-a reînnoțat o tradiție, s-a aruncat o punte peste timp, dar s-a înțeles de către noua redacție că **Revista noastră** trebuie să fie expresia momentului cultural pe care-l trăim, în vechea serie. În paginile „Revistei noastre”, s-au publicat lucruri ce atrag și azi luare aminte, în ciuda unor condiții grafice, modeste.

Dar cei ce au pornit la tipărirea noii serii au ambiționat, spre lauda lor, mai mult: ei și-au propus să realizeze o publicație care să fie o sărbătoare a spiritului pentru elevii școlii și un eveniment pentru întreaga presă școlară și nu numai pentru ea. Și pasiunea care definește activitatea redacției, înariparea tinerească, solida cultură a profesorului și dragostea de carte și de scris a elevilor, toate acestea au scos la iveală o revistă interesantă, substanțială de la un număr la altul. Sigur, despre reușita acestei reviste vorbesc premiile pe țară din 1978 și 1979, elogiile unor personalități ale culturii noastre, dar mai ales emoția pe care cititorul o încearcă, de fiecare dată, cînd are în față **Revista noastră**. Publicația de la Focșani și-a propus să marcheze momente aniversare ale istoriei noastre literare îndeosebi și s-o facă în chip deosebit, îndemnîndu-i la mărturisiri pe cei care i-au cunoscut bine pe cei sărbătorii.

În ultima apariție a **Revistei noastre**, Mioara Minulescu îi evocă pe tatăl său, Ion Minulescu, la 100 de ani de la naștere.

Un interviu dens, o evocare în care discreția interlocutoarei a fost respectată și pusă subtil în valoare. În numărul viitor, va fi evocat, tot cu prilejul centenarului, Octavian Goga și se va insera un dialog literar cu Dorli Blaga. De asemenea, va apărea „In memoriam, Marin Preda”.

Redacția revistei și-a propus și a reușit să cultive interesul, nu sacrosant, ci unul pentru esențe, interesul față de marile valori ale scrisului românesc. Itinerarele revistei pe drumurile marilor noștri scriitori finalizate cu reportaje scrise de elevi sînt o inițiativă inspirată și încheiată cu bune rezultate. Dealtfel, „Revista noastră” mediază întâlnirile elevilor cu marile personalități, îi face părtași, prin ceea ce publică, la evenimentele literare, științifice ce au loc în Focșani sau în țară. Astfel, „Revista noastră” concacără citeva reușite pagini **Seminarului de dramaturgie și teatrologie D.R. Popescu**, care a avut loc la Focșani.

Sînt publicate interviuri cu Marin Sorescu, D.R. Popescu și Valentin Silvestru.

Revista noastră, pe care, în interviul său, Marin Sorescu o consideră exemplară, dorindu-i tinerețe fără bătrînețe, după vorba pe care i-o adresa Argezi, demonstrează că acolo unde focul pasiunii este intens, izbînzile spirituale sînt pe măsură. (Emisiunea „Perpetuum duminical”, din 26 aprilie 1981).

Grigore ILISEI

ECOURI

„SĂPTĂMINA” :

„Excelentă și de această dată, eleganta și cuprinzătoarea publicație a elevilor focșaneni, **Revista noastră** (coordonator prof. Petrache Dima). Din câteva inedite revelate de istoricul literar Nicolae Scurtu, cităm această dedicație : **Domnului Pompiliu Constantinescu, semințe pentru papagalul domniei sale din ciocul papagalului asta, Tudor Argezi**”. (1 mai 1981 — rubrica „Săptămîna” pe scurt).

ECOURI

TELEVIZIUNEA ROMÂNĂ :

Traian Olteanu : Liceul „Unirea” din Focșani, prestigios lăcaș de învățămînt, conține o frumoasă tradiție în domeniul publicisticii literare, ale cărei prime litere sînt conturate de cunoscutele reviste „Ethnos” și „Milcovia”.

George Antofi : A doua zi, eram oaspetele acestui liceu, unde spre cîntecul conducerii școlii și a corpului profesoral, se întredine o atmosferă de dragoste și respect față de literatura română.

Tovarășe profesor Petrache Dima, dv. conduceți această minunată „Revistă a noastră”, revistă de tradiție în viața spirituală a municipiului Focșani, pe care as dori s-o prezentați telespectatorilor noștri.

Petrache Dima : „Revista noastră” împlinește la anul șapte decenii de la apariție. A fost fondată în 1912 și-mi place să precizez de fiecare dată, cînd se discută despre istoria acestei reviste, că în nr. 2 al seriei vechi și-a făcut debutul Victor Ion Popa. Tradiția am reluat-o în 1972, după aproape 60 de ani.

Elevii au scris și scriu, își încearcă forțele în toate domeniile. Astfel, se adună un bogat material, pe care noi îl oglindim în paginile revistei.

Actuala serie a ajuns la nr. 78. Anul trecut, „Revista noastră” a fost înregistrată la UNESCO. Multe exemplare au ajuns în diferite colțuri ale lumii. Nu mai vorbim de răspîndirea ei în țară.

Rubricile pe care noi le menținem număr de număr găzduiesc articole axate pe o tematică diversă.

Am invitat la redacție numeroase personalități ale vieții noastre literare și culturale, pentru a le oferi elevilor exemple demne de urmat în chiar coloanele publicației lor. (Secvențe din emisiunea „Viața culturală” transmisă pe pr. 1, în ziua de 14 mai a.c.).

ENZIMELE

Enzimologia este o știință care s-a dezvoltat mult în ultimii 10—15 ani, începăturile ei situându-se în primele decenii ale secolului al XIX-lea.

Enzimele sînt catalizatori biologici, de natură proteică, care înlesnesc transformarea chimică a diferitelor substanțe. Substanța asupra căreia acționează enzima poartă numele de substrat. Compusul sau compușii chimici care rezultă poartă numele de produs (produși).

Astăzi, sînt caracterizate parțial aproape 2000 de enzime. Ele acționează asupra fermentației, respirației celulare, digestiei etc., mecanismul acestor procese complexe fiind în multe cazuri explicat, dar sînt încă procese biochimice cu mecanism încă neclar.

Un impuls important în cercetările de enzimologie a fost teoria „lacătului și cheii” dată de Fischer, conform căreia în cursul unei reacții enzimatice, enzima recunoaște structura chimică a substratului ei natural datorită asemănării spațiale.

Cinetica enzimatică își are bazele la începutul secolului al XX-lea și reprezintă și astăzi un subiect de studiu deosebit de complicat și interesant, care necesită calcule prin computer și prelucrări matematice.

Elucidarea structurii chimice a enzimelor s-a putut realiza după dezvoltarea tehnicii separării cromatografice și a metodei de analiză prin difracția razelor X prin cristale. Ca rezultat al cercetărilor, s-a realizat în 1969 sinteza chimică a ribonucleazei active (masa moleculară 13 700) identică cu enzima nativă.

Enzimologia s-a dezvoltat rapid ca ramură de avangardă a biochimiei atît datorită interesului teoretic stîrnit de dorința de cunoaștere și aprofundare a reacțiilor biochimice care stau la baza manifestărilor vieții, cit și datorită aspectelor practice. Enzimele oferă un număr impresionant de posibilități de aplicare în industrie, medicină, agricultură, în viața cotidiană (menaj, curățătorii chimice, combaterea poluării etc.).

Nomenclatura se formează prin adăugarea sufixului **-ază** la numele substratului a cărui transformare o catalizează sau mai recent și printr-un anumit cod. Astfel, enzimele se pot clasifica în :

1. — oxidoreductaze (catalizează reacții de oxidoreducere);
2. — transferaze (catalizează transferul diferitelor grupări care nu apar libere în timpul reacției);
3. — hidrolaze (catalizează scindarea unor substraturi prin adăugarea apei la nivelul diferitelor legături chimice);
4. — liaze (catalizează adăugarea sau îndepărtarea unor grupări care apar libere în timpul reacției);
5. — izomeraze (catalizează rearanjări intramoleculare);
6. — ligaze sau sintetaze (catalizează sinteza unor noi legături chimice).

Proprietățile enzimelor

Enzimele sînt catalizatori și respectă legile catalizei, dar eficiența lor catalitică este net superioară catalizatorilor chimici.

Enzimele se caracterizează printr-o înaltă specificitate de acțiune catalizînd transformarea unui singur substrat sau a unui grup mic de substraturi cu asemănare în structură. Ele reacționează eficient numai în anumite condiții, însă fără a necesita temperaturi înalte, presiuni mari, mediu puternic acid sau bazic, deosebindu-se astfel radical de catalizatorii chimici.

Radu NAGLER,
clasa a XII-a A

Din anul 1929 un alt tip de emițător de ultrasunete se adaugă la cele existente. El se bazează pe fenomenul fizic denumit magnetostricțiune. Cu ajutorul emițătoarelor magnetostricitive pot fi produse acum ultrasunete de intensități și mai mari, necesare în mai multe aplicații. Începând, îndeosebi de pe la mijlocul secolului nostru, odată cu crearea de emițătoare ultrasonice tot mai puternice și cu dezvoltarea cercetărilor în laboratoare, ultrasunetele încep a fi introduse în tot mai multe procese tehnologice de fabricație, spălare, curățire, perforare, producere de emulsii și polimeri, degazări, uscare, sudare etc. Ca urmare a efectelor ultrasunetelor asupra țesuturilor vii, începând din anul 1932, apar primele indicații de utilizare a acestora în terapeutică. Vastitatea acestei probleme a făcut să se dezvolte o ramură nouă a acusticii „acustica biologică” — după cum varietatea efectelor chimice produse de ultrasunete intense a dat naștere unei alte ramuri a chimiei — „sonochimia”, iar obținerea unor transformări chimice în substanțe cu ajutorul ultrasunetelor a dus la dezvoltarea „acusticii moleculare”. (conform nomenclaturii produse la Congresul de acustică de la Stuttgart). Sondajul ultrasonic a permis să se măsoare cele mai mari adâncimi ale Oceanului Pacific, care depășesc 11 000 m. Sondajul ultrasonic permite să se obțină și informații cu privire la natura fundului mării și la sedimentele existente în bazinele de apă. Astfel, a fost creată o ramură nouă a acusticii, numită „hidroacustica”. Posibilitatea producerii ultrasunetelor de frecvențe foarte ridicate, a hipersunetelor, ale căror lungimi de undă sînt comparabile cu cele ale luminii, a permis cercetarea structurii materiei. Prin aceasta, s-a pus la dispoziția fizicianului și a biologului un instrument de pret, pentru investigații: „spectroscopia sonică”.

Și la noi în țară s-au făcut cercetări asupra proprietăților ultrasunetelor și aplicațiile lor.

Cercetările s-au referit la o serie de probleme privind sonoluminescența, folosirea ultrasunetelor pentru prepararea emulsiilor, unele relații chimice sub acțiunea ultrasunetelor, precum și efectele acestora asupra

Istoria dezvoltării ultraacusticii fizice și tehnice (III)

microorganismelor. Printre cei dintîi cercetători care s-au ocupat de magnetostricțiune a fost Dragomir Hurmuzescu, care în anul 1897, a studiat micșorarea de volum a unui lichid aflat în cîmp magnetic (soluția unor săruri de fier). Între anii 1933—1935 Neda Marinescu studiază fenomenul de cavitație și dispersie. Datorită muncii perseverente și îndelungate a fizicienilor noștri, în anul 1955, lectorul Gh. Giurgea, de la Facultatea de matematică și fizică din București a construit primul interferometru sonor și cu ajutorul acestui aparat a fost întreprinsă o serie întreagă de cercetări. Pe această linie se înscriu și eforturile inginerilor și tehnicienilor din țara noastră pentru proiectarea, realizarea și introducerea în practică a unor mașini și utilaje cu ultrasunete, la nivelul tehnicii celei mai noi. Astfel, la Uzinele „23 August” ultrasunetele sînt folosite la verificarea calității pieselor prelucrate cit și pentru perforarea în cazuri dificile a pieselor din metal.

Întreprinderi din București, Timișoara și Cluj, aplică cu bune rezultate defectoscopia ultrasonoră pentru controlul osiilor vagoanelor de cale ferată și a altor utilaje.

La Institutul de cercetări pentru construcții se studiază prin acest procedeu modern calitatea betonului. La Institutul de cercetări electrotehnice din București a fost construit un defectoscop ultrasonor (încă din 1961) cu impulsuri emise de un generator piezoelectric. Aparatul este destinat a fi utilizat în industria electrotehnică a materialelor de construcții și ceramice, în cercetări de laborator.

În laboratoarele de acustică ale Academiei R.S.R. este larg folosită metoda analizei acusticii sălilor de spectacole cu ajutorul acțiunii ultrasunetelor asupra modelelor reduse la sca-

prof. Costică PURDEL

(Continuare în pag. 1 286)

ENZIMELE

(Urmare din pag. 1 284)

Ele accelerează viteza reacțiilor chimice posibile din punct de vedere termodinamic, determinând o scădere a energiei de activare și ducând la instalarea mai rapidă a stării de echilibru. La sfârșitul reacțiilor se regăsesc în întregime cantitativ și calitativ.

Viteza de reacție este cu atât mai mare cu cât concentrația enzimei (E) este mai mare: $V = K(E)$. În interacțiunea dintre enzimă și substrat se formează un complex deosebit de activ (enzimă — substrat). Cea mai simplă reacție enzimatică poate fi reprezentată astfel:

$$E + S \longrightarrow ES \longrightarrow E + P \quad (S \text{ — substrat ; } P \text{ — produși})$$

Utilizările practice ale enzimelor

În medicină, pe baza concentrațiilor metaboliților și enzimelor din țesuturile și lichidele corpului, se poate stabili dacă funcționarea anumitor organe este normală.

În chimia alimentară, termolabilitatea enzimelor este utilizată pentru a investiga timpul necesar proceselor de sterilizare sau pasteurizare a alimentelor.

În botanica și chimia agricolă, analiza enzimatică se folosește pentru obținerea de concluzii privind fiziologia plantelor, în controlul calității unor produse vegetale, în cercetări ale biologiei solului.

În industria chimică, enzimele sînt utilizate atît ca reactivi chimici de analiză, cît și ca reactivi de sinteză. Prin folosirea transferazelor se poate obține grefarea de grupări de compuși organici, care prin metode clasice se realizează foarte greu. Detergenții cu degradare biologică și-au făcut tot mai simțită prezența în locul celor chimici, datorită calităților superioare date de anumite enzime din alcătuirea lor.

În industria medico-farmaceutică, au apărut din ce în ce mai multe medicamente pe bază de enzime.

Numărul acestor utilizări va crește în viitor printr-o cunoaștere mai aprofundată a structurii și rolului enzimelor în procesele biochimice.

Istoria dezvoltării ultraacusticii fizice și tehnice

(Urmare din pag. 1 285)

ră. Aplicînd ultrasunetele în studiul modificărilor ce se produc în celula animală și vegetală, academicianul E. Bădărău și profesorul Gh. Giurgea au obținut rezultate care interesează în special dezvoltarea agriculturii noastre. Ei au supus acțiunii ultrasunetelor semințe de grâu și de fasole, obținîndu-se o creștere a producției la hectar — pe ogoarele în-sămînțate cu semințe astfel tratate. În țara noastră în mai multe instituțe de cercetări științifice există colective care se ocupă de problema ultrasunetelor.

La Centrul de cercetări tehnice din București, Cluj, Timișoara se efectuează cercetări cu privire la defectoscopia ultrasonoră, sudura piel-selor în cîmp ultrasonor.

Astăzi, sudura în cîmp ultrasonor reprezintă pe plan internațional o prioritate românească. Încercările au fost efectuate la Uzinele „23 August” din București. Sudura în cîmp ultrasonor este o sudură de calitate mai bună, ceea ce conferă caracteristici mecanice echivalente cu cele ale metalului de bază. Iar la Universitatea din Brașov, un colectiv de cercetători, sub îndrumarea conf. univ. dr. Ilie Gavrilă, face studii privind aplicabilitatea ultrasunetelor în domeniul energetic. De exemplu, ultrasonarea electroliților pentru mărirea capacității cu 30—35 la sută a acumulatorilor, prin intensificarea procesului de difuziune la celulele cu electrozi. Astfel, curenții electrici generați de celulele cu electrolit ultrasonat au valori mai mari decît a celulelor de referință.

CIRCULAȚIA RUTIERĂ

Majoritatea accidentelor provocate de pietoni se datoresc faptului că ei nu cunosc o serie de reguli ce reglementează circulația. Aceste reguli sînt prevăzute în **Decretul nr. 328/1966** privind circulația pe drumurile publice.

Astfel, conform art. 64, pietonii sînt obligați „să circule numai pe trotuare, iar în lipsa acestora, pe poalele laterale ale drumurilor publice”. Dacă acestea nu au trotuare sau poale, pietonii sînt obligați să circule numai pe partea stîngă, pentru a avea posibilitatea să vadă vehiculele ce vin din față și astfel să evite accidente.

Pietonii nu au voie să circule pe sectoarele la începutul cărora este instalat indicatorul „Accesul interzis pietonilor” (are formă de disc, cu margine de culoare roșie, iar în mijloc un pieton). De obicei, aceste drumuri sînt intens circulate de autovehicule, și din această pricină pietonii sînt expuși la accidente.

Dar cele mai multe accidente cărora le cad victimă pietonii se datoresc traversării în mod neregulamentar a străzilor. Aceasta se face întotdeauna după o prealabilă asigurare că nu există nici un pericol. Asigurarea este necesară chiar și în locurile prevăzute cu marcaje sau cu indicatoare pentru trecerea pietonilor, deoarece pot apărea autovehicule care circulă cu viteză mare și, deci, pentru care spațiul de frinare este mult mai mare. De asemenea, este posibil ca autovehiculele care se apropie să nu aibă sistemul de frinare în perfectă stare de funcționare. Datorită acestor motive, este bine ca pietonii să traverseze numai atunci cînd consideră că timpul necesar trecerii este suficient pentru ca circulația autovehiculelor ce se apropie să nu fie afectată. Asigurarea se face mai întîi din partea stîngă și apoi din partea dreaptă.

Traversarea drumurilor publice se va face întotdeauna numai prin locurile unde există marcaje pentru trecerea pietonilor. În cazul traversării printr-un loc unde există un agent de circulație, un semafor și semne pentru trecerea pietonilor se va ține seama, în ordine, de semnele agentului de circulație, în lipsa acestuia — de semnele semaforului electric, iar dacă semaforul nu funcționează — de semnele ce reglementează trecerea pietonilor.

Sfaturi pentru pietoni

Marcajele de traversare constau fie din linii paralele, groase, discontinue, perpendiculare sau înclinate pe axa drumului, la o distanță de cel puțin trei metri una de cealaltă, fie din linii continue (zebre), paralele cu axa drumului.

Traversarea prin locuri în care se află instalat un semafor electric este permisă doar cînd este aprinsă lumina de culoare verde.

În rest, traversarea străzii este permisă doar în locurile în care este instalat indicatorul „Trecere pentru pietoni” (are formă dreptunghiulară și pe fond albastru este desenat un om între linii de marcaj).

Pietonii nu au voie să traverseze prin dreptul indicatorului „Presemnalizarea trecerii pentru pietoni” (are formă de dreptunghi, cu chenar de culoare roșie, în centru fiind desenat un pieton între linii de marcaj). Acest indicator atenționează pe conducătorii autovehiculelor că la 50—200 de m urmează o trecere pentru pietoni. Traversarea mai este permisă și în locurile unde este instalată o lampă cu lumină galbenă intermitentă.

Dacă nu există indicatoare sau marcaje, traversarea se va face pe la colțul străzilor, asigurarea devenind în acest caz obligatorie pentru toți pietonii.

Traversarea drumurilor publice (indiferent dacă se face prin locuri marcate sau nemarcate) — se efectuează perpendicular pe axa acestora.

Tot în vederea protejării pietonilor de accidente, **Decretul nr. 328** interzice manifestările distractive (hore etc.), plimbările, jocurile copiilor și staționările pietonilor în grup pe partea carosabilă a drumurilor publice.

Ovidiu GROPER,
clasa a XII-a A

NOTĂ MATEMATICĂ*

PROPOZIȚIA 1. Șirul $a_0, a_1, \dots, a_n, a_{n+1}$ este o progresie aritmetică, dacă și numai dacă

$$(a) a_k \binom{k}{n+1} = a_0 \binom{k}{n} + a_{n+1} \binom{k-1}{n}, \forall k = \overline{1, n} \quad (n \in \mathbb{N}^*)$$

Condiția este necesară. Fie r rația progresiei aritmetice.

$$a_k \binom{k}{n+1} = (a_0 + kr) \binom{k}{n+1} = a_0 (\binom{k}{n} + \binom{k-1}{n}) + r k \binom{k}{n+1} = a_0 \binom{k}{n} + a_0 \binom{k-1}{n} + r(n+1) \binom{k-1}{n} = a_0 \binom{k}{n} + a_{n+1} \binom{k-1}{n}, \forall k = \overline{1, n}.$$

Condiția (a) este suficientă. Notăm cu r numărul $\frac{a_{n+1} - a_0}{n+1}$,

adică $a_{n+1} = a_0 + (n+1)r$. Oricare ar fi $k = \overline{1, n}$, avem:

$$a_k = \frac{a_0 \binom{k}{n} + a_{n+1} \binom{k-1}{n}}{\binom{k}{n+1}} = \frac{a_0 \binom{k}{n} + a_0 \binom{k-1}{n} + r(n+1) \binom{k-1}{n}}{\binom{k}{n+1}} = \frac{a_0 \binom{k}{n+1} + r k \binom{k}{n+1}}{\binom{k}{n+1}} = a_0 + kr, \text{ ceea ce justifică faptul}$$

că $a_0, a_1, \dots, a_n, a_{n+1}$ sînt în progresie aritmetică. În cele două demonstrații s-au folosit cunoscutele relații din combinatorică: (b) $\binom{k}{n+1} = \binom{k}{n} + \binom{k-1}{n}$ și (c) $k \binom{k}{n+1} = (n+1) \binom{k-1}{n}$.

Fie $(a_k)_{k \in \mathbb{N}}$ o progresie aritmetică infinită. Construim sumele: $S_{0, n} = \sum_{k=0}^n (-1)^{n-k} \binom{n}{k}$ și, $\forall m, n \in \mathbb{N}^*$, $S_{m, n} = \sum_{k=0}^m (-1)^{n-k} \binom{n}{k} a_k$.

PROPOZIȚIA 2. Sumele mai sus construite satisfac relația de recurență (1) $S_{m+1, n+1} = (a_{n+1} - a_0) S_{m, n} + a_{n+1} S_{m, n+1}$, $\forall m \in \mathbb{N}, \forall n \in \mathbb{N}^*$

$$\begin{aligned} \text{Demonstrație. } S_{m+1, n+1} &= \sum_{k=0}^{n+1} (-1)^{n+1-k} \binom{n+1}{k} a_k = (-1)^{n+1} a_0 + \\ &+ \sum_{k=1}^n (-1)^{n+1-k} (a_0 \binom{n}{k} + a_{n+1} \binom{k-1}{n}) a_k + a_{n+1} = (-1)^{n+1} a_0 (a_0 - a_{n+1}) + \\ &+ (-1)^{n+1} a_{n+1} a_0 + \sum_{k=1}^n (-1)^{n+1-k} (a_0 - a_{n+1}) \binom{n}{k} a_k + \sum_{k=1}^n (-1)^{n+1-k} a_{n+1} (\binom{n}{k} + \binom{k-1}{n}) a_k \end{aligned}$$

* Nota matematică a fost inspirată de unul din subiectele elevilor de clasă a \bar{X} -a participanți la etapa județeană a concursului de matematică 1980 (vezi G.M. 8/1980 p. 350).

MATEMATICĂ

$$+ a_{n+1}^{m+1} = (a_{n+1} - a_0) \left[(-1)^n a_0^m + \sum_{k=1}^n (-1)^{n-k} C_n^k a_k^m \right] + a_{n+1} \left[(-1)^{n+1} a_0^m + \sum_{k=1}^n (-1)^{n+1-k} C_{n+1}^k a_k^m + a_{n+1}^m \right] = (a_{n+1} - a_0) S_{m,n} + a_{n+1} S_{m,n+1}.$$

S-au folosit relațiile (a) și (b). Rationamentul este corect și în cazul $m=0$, chiar dacă $\exists k \in \mathbb{N}$, a.î. $a_k=0$.

Folosind relația de recurență (1) și metoda inducției matematice**, putem evalua sumele $S_{m,n}$ în diverse cazuri.

(e1) Dacă $m < n$, atunci $S_{m,n} = 0$ ($\forall m \in \mathbb{N}$ și $\forall n \in \mathbb{N}^*$).

Dacă $m < n$, atunci $\exists p \in \mathbb{N}^*$ a.î. $n = m + p$. Se demonstrează că $P(m)$: „ $S_{m,m+p} = 0, \forall p \in \mathbb{N}^*$ ” este adevărată $\forall m \in \mathbb{N}$. Propoziția $P(0)$ este adevărată; $\forall p \in \mathbb{N}^*, S_{0,p} = \sum_{k=0}^p (-1)^{p-k} C_p^k = (-1+1)^p = 0$. Pentru justificarea implicației $P(m) \rightarrow P(m+1)$, se folosește (1).

(e2) $S_{m,n} = r^n n!$, unde r este rația progresiei $(a_k)_{k \in \mathbb{N}}$ ($\forall n \in \mathbb{N}^*$).

În demonstrația implicației $P(n) \rightarrow P(n+1)$, unde $P(n)$: „ $S_{m,n} = r^n n!$ ”, se folosește (1) și (e1), iar $P(1)$: „ $S_{1,1} = r$ ” este evident adevărată.

(e3) Dacă $m > n$, sumele $S_{m,n}$ vor depinde și de a_0 , ceea ce ne împiedică să obținem exprimări simple pentru cazul unei progresii oarecare; formula de recurență (1) permite calculul sumelor $S_{m,n}$ prin utilizarea ordinarilor.

Sie $(a_k)_{k \in \mathbb{N}}$ o progresie aritmetică infinită și zîmul dublu $S_{m,n}$.

PROPOZIȚIA 3. Dacă zîmul dublu satisface relația de recurență (1) pentru $\forall m \in \mathbb{N}^*$ și $\forall n \in \mathbb{N}^*$ și $S_{m,1} = a_1^m - a_0^m$ ($\forall m \in \mathbb{N}^*$), iar $S_{1,n} = 0$ ($\forall n \geq 2$), atunci $S_{m,n} = \sum_{k=0}^n (-1)^{n-k} C_n^k a_k^m, \forall m \in \mathbb{N}^*, \forall n \in \mathbb{N}^*$.

Se demonstrează prin inducție matematică** că $\forall m \in \mathbb{N}^* P(m)$: „ $S_{m,n} = \sum_{k=0}^n (-1)^{n-k} C_n^k a_k^m, \forall n \in \mathbb{N}^*$ ” este adevărată. Din condițiile inițiale și din (e1) rezultă $P(1)$, adevărată. Pe baza condițiilor inițiale și a relației de recurență (1), urmînd calea inversă a rationamentului folosit în demonstrația propoziției 2, se justifică $P(m) \rightarrow P(m+1)$.

APLICAȚIE (NUMĂRAREA SURJECTIILOR).

Notăm cu $S_{m,n}$ numărul surjecțiilor definite pe o mulțime finită cu m elemente ($m \in \mathbb{N}^*$) și cu valori într-o mulțime finită cu n elemente ($n \in \mathbb{N}^*$). Vom încerca obținerea unei formule

MATEMATICĂ

MATEMATICĂ

(Urmare din pag. 1 289)

de recurență, exprimând $s_{m+1, n+1}$ prin $s_{m, n}$ și $s_{m, n+1}$. Considerăm mulțimile $E = \{x_1, x_2, \dots, x_m, x_{m+1}\}$ și $F = \{y_1, \dots, y_k, \dots, y_n, y_{n+1}\}$. Fiecare $k \in \overline{1, n+1}$ vom determina toate surjecțiile f pentru care $f(x_{m+1}) = y_k$. Surjecțiile pentru care y_k este imagine a singurii dați coincid cu cele definite pe $E \setminus \{x_{m+1}\}$ și cu valori în $F \setminus \{y_k\}$; sînt deci în număr de $s_{m, n}$. Surjecțiile pentru care y_k este imagine de cel puțin două ori coincid cu surjecțiile definite pe $E \setminus \{x_{m+1}\}$ și cu valori în F , sînt deci în număr de $s_{m, n+1}$. Surjecțiile pentru care $f(x_{m+1}) = y_k$ la un k fixat - sînt în număr de $s_{m, n} + s_{m, n+1}$. Numărul de surjecții definite pe E și cu valori în F este $(n+1)(s_{m, n} + s_{m, n+1})$. Acest raționament, avînd ipoteza $m > n$, ne conduce la relația de recurență (2) $s_{m+1, n+1} = (n+1)(s_{m, n} + s_{m, n+1})$. Relația (2)

este adevărată și în cazul $m \leq n$, deoarece $s_{m, n} = 0$ pt. $m < n$ și $s_{m, m} = n!$. Relația (2) permite calculul numerelor $s_{m, n}$ cu ajutorul ordinatelor, dar acest calcul este „stringent” de viteza” cu care cresc numerele $s_{m, n}$ (mai ales pentru m „semnificativ” egal cu n). Aținem această „neplăcere” prin includerea relației (2), cu relația (3) $a_{m+1, n+1} = a_{m, n} + (n+1)a_{m, n+1}$, unde $a_{m, n} = s_{m, n} : n!$ (se demonstrează prin inducție matematică** că $n!$ divide $s_{m, n}$).

Relația de recurență (2) este o relație de recurență (1), dacă vom considera progresia aritmetică $a_k = k$ ($k \in \mathbb{N}$). Cum $s_{m, 1} = a_1^m - a_0^m$ și $s_{m, n} = 0$, pt. $n \neq 1$, în baza proprietății din propoziția 3, avem $s_{m, n} = \sum_{k=0}^n (-1)^{n-k} C_n^k k^m = \sum_{k=0}^n (-1)^k C_n^k (n-k)^m$, $\forall m \in \mathbb{N}^*$ și $\forall n \in \mathbb{N}^*$.

$$\text{Deci } s_{m, n} = n^m - C_n^1 (n-1)^m + C_n^2 (n-2)^m - \dots + (-1)^{n-1} C_n^{n-1}, \forall m, n \in \mathbb{N}^*$$

Acest ultim rezultat se poate obține și prin utilizarea principiului includerii și al excluderii (vezi J. Tonescu, „Introducere în combinatorică”).

** Demonstrațiile prin clasică metodă a inducției matematice în cazul predicatelor de două sau mai multe variabile întregi, lasă un iz de nesigurantă, care poate fi înlăturat prin metoda inducției transfinite.

SAVU CORNELIU, profesor
MIRCEA ROMULUS, elev cl. a XII-a A

„Notre revue“

DU SOMMAIRE

- **LE PARTI COMMUNISTE ROUMAIN — A SON 60-A ANNIVERSAIRE**
- **OCTAVIAN GOGA — A SON CENTENAIRE**
„Le poète de notre éternité“ par prof. univ. dr. Ion Dodu BĂLAN
Octavian GOGA — inédit
- **REPORTAGE**
Les routes littéraires du pays (VI) RĂȘINARI
- **EVENEMENT**
Le concurs de langue et littérature roumaine „M. Eminescu“, Focșani, 17.IV.1981
- **DIALOGUE LITTÉRAIRE**
Prof. univ. dr. doc. Zoe Dumitrescu BUȘULENGA: „L'important c'est que l'étudiant de la littérature roumaine aborde le texte“
- **ENQUÊTE DE „NOTRE REVUE“**
- **LEQUEL DES NAVIRES ATTENDRA AU RIVAGE**
- **DEBUT**
- **AMIS DE LA REVUE**
Grigore ILISEI
- **SENSIBILITÉ ESTHÉTIQUE**
„Le design et la rationalité du produit industriel“ (II) par dr. Paul CARAVIA
- **COMMÉMORATIONS**
Lucian BLAGA
Marin PREDA
- **SEQUENCES CULTURELLES**
- **MUSIQUE**
George ENESCO — 100
- **NOTES DE LECTURE**
- **ECHOS**
- **SCIENCE ET TECHNIQUE**

DIN SUMAR

- **P.C.R. — 60**
„Un drum glorios“
- **OCTAVIAN GOGA — 100**
„Poetul eternității noastre“ de prof. univ. dr. Ion Dodu BĂLAN
OCTAVIAN GOGA — inédit
- **REPORTAJ**
Pe drumurile literare ale țării (VIII) RĂȘINARI
- **EVENIMENT**
Concursul de limba și literatura română „M. Eminescu“, Focșani, 13—17.IV. 1981
- **DIALOG LITERAR**
Prof. univ. dr. doc. Zoe Dumitrescu — BUȘULENGA: „Ceea ce este important este ca studiosul literaturii române să se apropie de text“
- **ANCHETA „REVISTEI NOASTRE“**
- **DINTRE SUTE DE CATARGE**
- **DEBUT**
- **PRIETENII REVISTEI**
GRIGORE ILISEI
- **SENSIBILITATEA ESTETICĂ**
„Design-ul și raționalitatea produsului industrial“ (II), de dr. Paul CARAVIA
- **COMEMORĂRI**
LUCIAN BLAGA
MARIN PREDA
- **SECVENȚE CULTURALE**
- **MUZICĂ**
George ENESCO — 100
- **NOTE DE LECTURĂ**
- **ECOURI**
- **ȘTIINȚĂ ȘI TEHNICĂ**

„Notre revue“

DU SOMMAIRE

- **LE PARTI COMMUNISTE ROUMAIN — A SON 60-A ANNIVERSAIRE**
- **OCTAVIAN GOGA — A SON CENTENAIRE**
„Le poète de notre éternité“ par prof. univ. dr. Ion Dodu BĂLAN
Octavian GOGA — inédit
- **REPORTAGE**
Les routes littéraires du pays (V/II)
RĂȘINARI
- **EVENEMENT**
Le concurs de langue et littérature roumaine „M. Eminescu“, Focșani 13-17.IV.1981
- **DIALOGUE LITTÉRAIRE**
Prof. univ. dr. doc. Zoe Dumitrescu-BUȘULENGA: „L'important c'est que l'étudiant de la littérature roumaine aborde le texte“
- **ENQUETE DE „NOTRE REVUE“**
- **LEQUEL DES NAVIRES ATT-EINDRA AU RIVAGE**
- **DEBUT**
- **AMIS DE LA REVUE**
Grigore ILISEI
- **SENSIBILITE ESTHETIQUE**
„Le design et la rationalité du produit industriel“ (II) par dr. Paul CARAVIA
- **COMMEMORATIONS**
Lucian BLAGA
Marin PREDA
- **SEQUENCES CULTURELLES**
- **MUSIQUE**
George ENESCO — 100
- **NOTES DE LECTURE**
- **ECHOS**
- **SCIENCE ET TECHNIQUE**

„Our Magazine“

FROM the SUMMARY

- **THE ROMANIAN COMMUNIST PARTY — 60**
„A glorious way“
- **OCTAVIAN GOGA — 100**
„The poet of our eternity“ by univ. prof. dr. Ion Dodu BĂLAN
Octavian GOGA — Inedit
- **REPORTAGE**
„On the literary ways of the country“
RĂȘINARI
- **EVENT**
„The competition of Romanian language and literature „M. Eminescu“, Focșani, 13-17.IV.1981
- **LITERARY DIALOGUE**
Univ. prof. dr. doc. Zoe Dumitrescu-BUȘULENGA: „What it is important is as the student of Romanian literature to come near the text“
- **INQUIRY OF „OUR MAGAZINE“**
- **AMONG HUNDREDS OF MASTS**
- **DEBUT**
- **FRIENDS OF „OUR MAGAZINE“**
Grigore ILISEI
- **AESTHETIC SENSIBILITY**
„Design an rationality of the industrial product (II) by dr. Paul CARAVIA
- **CELEBRATIONS**
Lucian BLAGA
Marin PREDA
- **CULTURAL SEQUENCES**
- **MUSIC**
George ENESCO — 100
- **READING NOTES**
- **ECHOES**
- **SCIENCES AND TECHNIQUE**

